DEELgenoot

Periodiek van de Historische Kring Blaricum

NUMMER 75 ZOMER 2014

Agenda 2014

Za 26 april - za 20 september
Expositie schorten, vroeger en nu

Do 3 juli - zo 17 augustus
Expositie BEL gemeenten 'Monumentaal Blaricum'
Gemeentehuis Eemnes, Zuidersingel 5 (tijdens kantooruren)

Zo 17 augustus
Presentatie HKB op Oranjeweitje

Za 27 + zo 28 september
Atelierdagen

Za 27 september t/m za 8 november
Expositie schilderijen Cees Wijsman

Za 4 oktober
Dorpswandeling o.l.v. gids

Wo 29 oktober
Start Workshop Levensverhalen schrijven

Di 11 november 20.00 uur
Lezing Hollandse Waterlinie

Za 15 november t/m do 15 januari 2015
Expositie KUNST op DRIFT

De tentoonstellingen worden gehouden bij de Historische Kring, Brinklaan 4A.
Ze zijn te bezichtigen donderdags van 20.00 - 22.00 uur en
zaterdags van 14.00 - 16.00 uur. De toegang is gratis*.

* Voor alle activiteiten van de Kring geldt dat deze gratis zijn voor leden en dat we aan niet-leden een bijdrage vragen van € 3,- (tentoonstellingen uitgezonderd). Om verzekerd te zijn van een plaats bij een lezing en/of dorpswandeling is het noodzakelijk u van tevoren op te geven, bij voorkeur per e-mail: secretaris@hkblaricum.nl (of anders telefonisch 06 53 168 006).

Historische Kring Blaricum

Deelgenoot 75 Zomer 2014

Inhoudsopgave

Van Bestuurszijde 1592
Actie - Reactie - Errata 1597
Tentoonstelling kantoor BEL Combinatie 1603
Cees Wijsman 1604
Bijzondere actie tijdens Atelierdagen 2014 1606
Felle strijd om 'het mooiste plekje van het Gooi' 1607
De akker van Brant Pietersz Craijencamp 1621
Burgemeester J. J. Klaarenbeek 1624
Nieuwe aanwinsten 1630
Bidprentjes Van Meerwijk 1632
Dorpswandeling Blaricum 1635
Levensverhalen Schrijven start op 29 oktober 1636
Prinsenmaand met 25% korting voor leden 1637

Foto voorpagina: Het Meenthuis, Huizen

Bestuur

Voorzitter:	J.A.M. Vos	Driftlaan 35
Secretaris:	V.E.H.M. ten Broeke-Abels	Driftlaan 21
Penningmeester:	P.M.A. van den Breemer	Schoolstraat 2
Leden:	R.P. Machielse, G.H. Machielse, G.J. van der Woude, W. van 't Hull	

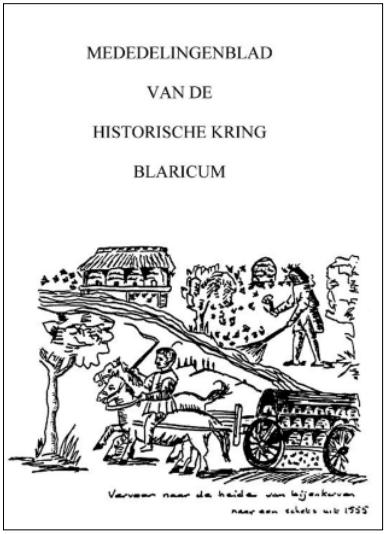
Ere-leden: J. Verwaal, W.J.A. Visser en A.J.G. Lindeman
Leden van verdienste: A. Boersen-de Jong, J.Goes, F.J.J. de Gooijer, G.H. Machielse, R.P. Machielse en H. Rigter

Opmaak/beeldbewerking: Ton Hartong

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

Redactieadres: Brinklaan 4/A 1261 ER Blaricum
E-mail: Redactie@hkblaricum.nl
ISSN 2213-2309
IBAN nummer: NL76RABO 0308 4257 07

U heeft zojuist de 75e editie van de "Deelgenoot" opengeslagen. Normaal gesproken is de 100e editie van de "Deelgenoot" een echt jubileumnummer maar aangezien dat pas over acht jaar zal plaatsvinden (3 edities per jaar), beschouwen we deze uitgave als een klein jubileum. Ter gelegenheid van dit heuglijke feit wordt u als lid van de HKB in de gelegenheid gesteld tegen een gereduceerde prijs een (of meerdere) ets(en) van de kunstenaar Cees Wijsman aan te schaffen. In het artikel "Bijzondere actie tijdens Atelierdagen 2014" leest u hier meer over.

MEDEDELINGENBLAD
VAN DE
HISTORISCHE KRING
BLARICUM

Voorzijde van nr 2

Hoe de "Deelgenoot" is ontstaan? Enkele jaren na de oprichting van de Historische Kring Blaricum wilde het bestuur de leden beter informeren over het heden en verleden van Blaricum. Hoe kon dat beter dan door het uitbrengen van een verenigingsblad.
Zo ontstond in 1984 de eerste editie op A4 formaat van het "Mededelingenblad van de Historische Kring Blaricum" onder redactie van Gerard Adema. Pas wanneer er kopij genoeg was, verscheen het volgende nummer waardoor mededelingenblad nummer 2 pas in april 1985 uitkwam. Men sprak toen nog niet van redactie maar van "uitgavecommissie" waarvan Gerard Adema, Stef Nieuwenhuizen en Bert de Jong de leden waren. Later trad Maria Boersen toe tot de commissie. In het colofon van het blad was het woord "uitgavecommissie" inmiddels vervangen door "redactie".

Deelgenoot (1)

In november 1994 kwam Ron Machielse de redactie versterken gevolgd door Jan Verwaal in mei 1996. Men vond echter de naam "Mededelingenblad van de Historische Kring Blaricum" een beetje oubollig en er werd besloten een oproep te doen aan de leden om een meer passende naam voor het blad te bedenken.

Mevrouw Gommers kwam met de naam “Deelgenoot” op de proppen. Omdat de Kring sinds september 1989 was gehuisvest op de deel van de oude boerderij (1628) aan de Brinklaan was een betere naam niet denkbaar.
De 35e editie was het eerste nummer dat verscheen onder deze nieuwe naam.

Toentertijd

In november 2000 werd afscheid genomen van Gerard Adema, die 17 jaar werkzaam geweest was als secretaris en redactielid, Stef Nieuwenhuizen en Bert de Jong. Hun plaatsen werden ingenomen door Anton van Klooster en Henri Klein. Nieuwe redactieleden betekende nieuwe ideeën: er werd overgegaan op het meer handzame A5 formaat en Henri Klein werd benoemd tot hoofdredacteur. Van zijn hand zouden tal van interessante artikelen verschijnen en het blad kreeg een duidelijker structuur.
In 2005 trad Peter Bos toe tot de redactie. Afgezien van de artikelen die hij schreef, zorgde hij ook voor een aanzienlijk goedkopere drukker. In het voorjaar van 2007 nam vervolgens Henri Klein afscheid die als hoofdredacteur werd opgevolgd door Hidde van der Ploeg, oud journalist bij de NRC. Van hem werd veel verwacht. Na verloop van tijd veranderde echter de inhoud van het blad door de meer literaire insteek waardoor Blaricum als onderwerp op de achtergrond raakte hetgeen niet altijd werd geapprecieerd door de leden. Bovendien veranderde in 2009 met ingang van nummer 59 de naam van het blad van “Deelgenoot” in “Toentertijd” wat bij de lezers ook met gemengde gevoelens werd ontvangen.

Uitgave met de naam Toentertijd

Deelgenoot (2)

Na 12 jaar met volle overgave te hebben meegewerkt verliet Jan Verwaal de redactie en in 2010 kwam, nadat Peter Bos was teruggetreden, Koos Majoor de redactie versterken.

In het najaar van dat jaar ontving het bestuur van de HKB een e-mail van de heer ’t Hoen uit Soest. Hij zei het verwarrend te vinden dat onze naam “Toentertijd” slechts één letter verschilde met het familieblad dat hij uitgaf onder de naam “’t Hoentertijd”. Om hem tegemoet te komen besloot het bestuur de oude naam “Deelgenoot” in ere te herstellen. Daarop besloot Hidde van der Ploeg met onmiddellijke ingang zijn functie als hoofdredacteur neer te leggen waarna ook Anton van Klooster zijn medewerking beëindigde. Het bestuur van Kring nam toen zelf de redactie ter hand en ging tevens op zoek naar een andere drukker. Vanaf voorjaar 2011 verzorgt tot volle tevredenheid Ton Hartong de lay-out en de druk van onze 48 pagina’s dikke, in full color uitgevoerde, “Deelgenoot”.

Jaarvergadering

Op maandag 14 april jl. werd in ons onderkomen de 32e jaarvergadering gehouden. De 22 leden die de bijeenkomst bijwoonden, hadden geen vragen of opmerkingen betreffende de behandelde agendapunten. Dhr. Van Sande lid van de kascontrolecommissie, verklaarde dat de boekhouding van 2013 was gecontroleerd en goed bevonden. Het bestuur werd daarna decharge verleend over het verenigingsjaar 2013. De heren J. Vos, B. Machielse en R. Machielse waren aftredend, maar stelden zich wederom herkiesbaar. De ledenvergadering ging daarmee akkoord. De twee vacante plaatsen die de afgelopen jaren ontstaan waren in het bestuur worden nu ingenomen door Gerbe van der Woude, die ondermeer de PR voor zijn rekening neemt en Wim van ’t Hull die zich onder andere gaat bezighouden met de fotografie van het voorwerpenarchief in onze kelder. De ledenvergadering bekrachtigde het aantreden van deze twee nieuwe bestuursledenleden met applaus. De vergadering werd om 20.45 uur door de voorzitter gesloten en na een korte pauze kregen de aanwezigen de film van de Dag van het Werkpaard 2013 te zien.

Onthulling gedenkteken Hendrik Smit

Op maandag 12 mei jl. werd het gedenkteken onthuld ter nagedachtenis aan de trieste gebeurtenis op de eerste schaardag in 1903 waarbij de Laarder Hendrik Smit om het leven kwam. Het gedenkteken, ontworpen door architect K.P.C. de Bazel, heeft jarenlang op het graf van Smit op het Sint Janskerkhof te Laren

Onthulling van het gedenkteken ter nagedachtenis aan Hendrik Smit door burgermeester J. de Zwart-Bloch en een nazaat van Hendrik Smit

gestaan. Enige jaren geleden werd het daar weggehaald waarna het bij de Larense Steenhouwerij terechtkwam. Door bemiddeling van Stad en Lande bestuurslid Frans de Gooijer werd het gedenkteken vervolgens tijdelijk geplaatst bij de ingang van ons onderkomen waar het prominent aanwezig was. Na de voltooiing van de herinrichting van de toegangsweg naar het sportpark aan de Schapendrift werd het gedenkteken definitief geplaatst op bijna exact dezelfde plek waar eens het toegangshek naar de Blaricumse meent stond. Nadat alle genodigden die geïnviteerd waren door de Stichting Stad en Lande zich verzameld hadden in de kantine van BVV ’31, sprak de voorzitter van de stichting het openingswoord waarbij hij dieper inging op de gebeurtenis in 1903 en de gevolgen daarvan voor de Erfgooiers. Daarna gingen de aanwezigen voorafgegaan door een groep als boer verklede personen, onder wie Klaas Vos voorstellende Jan (Pummetje) Rigter, compleet met fiets, aanhanger en melkbussen naar de ingang van het sportpark. Na een korte toespraak van burgermeester J. de Zwart-Bloch werd het gedenkteken door haar en een nazaat van Hendrik Smit onthuld. Nadat de pers uitgebreid de gelegenheid had gekregen een en ander vast te leggen, ging het gezelschap terug naar de BVV’31 kantine waar nog gesproken werd door dhr. Smit en de voorzitter van de Kring. Onder het genot van een hapje en een drankje werd nog even nagepraat.

ANBI

De afkorting ANBI staat voor: Algemeen Nut Beoogde Instelling. Sinds 2014 is het mogelijk om een overeenkomst voor periodieke giften op te stellen tussen schenker en ontvanger zonder tussenkomst en/of hulp van een notaris.

De Historische Kring Blaricum is een vereniging die voldoet aan de gestelde voorwaarden van de ANBI. Bent u geïnteresseerd, dan kunt u het daarvoor benodigde formulier downloaden via www.belastingdienst.nl.
Op het formulier moeten de volgende vragen worden ingevuld.
• Verklaring gift van ondergetekende aan ontvanger en het geldbedrag
• De looptijd van de periodieke gift
• Gegevens schenker
• Gegevens instelling (in dit geval de HKB)
• Ondertekening schenker
• Gegevens en ondertekening partner schenker (indien aanwezig)
• Ondertekening penningmeester instelling
Kort samengevat: u kunt gedurende een vooraf bepaalde looptijd een door u vastgesteld bedrag schenken aan de Kring. Het voordeel voor u is dat deze schenking **fiscaal aftrekbaar** is en de Kring hierover geen schenkingsrechten is verschuldigd. Inmiddels heeft één van leden van de Kring gebruikgemaakt van deze mogelijkheid, waarvoor namens het bestuur onze hartelijke dank.

Tentoonstellingen
Van 27 april t/m 20 september 2014 exposeert de Kring in haar onderkomen een bonte verzameling van schorten, schoonmaakmiddelen en foto's van weleer. U hebt slechts nog een paar dagen de tijd om deze tentoonstelling, samengesteld door Gina Calis, Bets Calis-Vos en Paula Anink, te bezoeken. Daarna is er van 27 september t/m 8 november een expositie van schilderijen, aquarel en acryl, en sculpturen van Cees Wijsman over wie u verderop in dit nummer een uitgebreid interview leest gemaakt door Aty Lindeman-Strengholt.
Van 15 november t/m 15 januari 2015 kunt u het werk van het collectief "Kunst Op Drift" bewonderen. Een achttal personen wonend aan de Driftlaan, houdt zich bezig met schilderen, beeldhouwen, houtbewerking, sieraden maken en glas-in-lood werk. Deze expositie zal in tegenstelling tot andere tentoonstellingen ook te bezichtigen zijn op zondag van 13.00-17.00 uur.

Het bestuur wenst u veel leesplezier en graag tot ziens op één van onze tentoonstellingen.

Actie - Reactie - Errata

In deze rubriek kunt u reageren op onjuistheden of aanvullingen geven op eerder verschenen uitgaves van de 'DEELgenoot'. Wij danken u voor uw correcties en suggesties.

Deelgenoot 73, artikel familie Van Laar

Beste redactie,

Interessant artikel over familie van der Laar. Ik had al wat voorkennis (over o.a. de brandstichting door een stelletje vandalen van mijn vader gehoord). Jullie hebben waarschijnlijk een foto in het archief van de heer van der Laar in zijn onafscheidelijke regenjas die bij de bevrijding is genomen terwijl hij uitbundig met z'n handen in de lucht de bevrijding viert. Hij was een bekende figuur op zijn fiets met grote zijtassen. De moeite waard om hem eens te tonen.

Groetjes R. Post

Schilderij van
Jacob van Ruisdael

Beste Historische Kring,

Ik ben onlangs via-via op de hoogte gebracht van het bestaan van een schilderij van Jacob van Ruisdael, die volgens mij in Blaricum heeft geschilderd. Het doek hangt nu in een museum ergens in de Verenigde Staten. Maar hij heeft als titel: 'Jacob van Ruisdael's oil painting A Panoramic View of the Church of Beverwijk'. Painted 1660-1665. Maar als ik deze vergelijk

met de gravure van A. de Haan uit 1743 is het absoluut en onomstotelijk Blaricum, de plaats van de molen rechts achter klopt ook. Allebei vanaf de Tafelberg gezien. Ik ken Beverwijk wel goed, mijn broer woont daar vlakbij en de kerk van Beverwijk heeft een veel hogere toren en het schip heeft daar maar liefst drie daken naast elkaar. Met nog meer foto's en afbeeldingen om mijn overtuiging kracht bij te zetten, heb ik een mail naar dat Amerikaanse museum gestuurd. En ik heb ook om een foto van het schilderij in een hogere resolutie gevraagd. Niet alleen de beroemde torenmolen van Wijk bij Duurstede door Jacob van Ruisdael, bekend van o.a. koektrommels, heeft hij Blaricum dus ook op het doek vereeuwigd!

Met de groeten van Martin van Doornik

Deelgenoot 74, foto middenpagina

Beste Redactie

Mijn oom is een echte Blaricummer. Naam Cor Zeegers, en woonde op de Burg. Heerschopweg 6. Hij woont nu echter in Theodotion in Laren maar is nog steeds abonnee van Deelgenoot. Uitgave 74 hebben we samen doorgenomen, en met name de foto op de middenpagina, waar nog wat ontbrekende namen gevraagd werden. Hij herkende de meeste mensen en wist ook nog wat ontbrekende namen te geven. Of ze echt juist zijn kan ik uiteraard niet garanderen.

Nr. 2: Kapelaan Knippers, Nr 19: Wim van Beek, Nr. 12: Klaas Zeegers

Klaas Zeegers was de oom van Cor Zeegers en eigenaar van de ijzerwinkel waar nu het Kruidvat gevestigd is. Hoop dat U er wat mee kunt doen.

Vriendelijke groet, Ruud Zeegers (neef van Cor Zeegers)

Herman Salomon Frenkel

Geachte mevrouw, heer,

Ik was vrijdag met de hond aan het wandelen en kwam ik langs de begraafplaats in Blaricum. Ik ben even gaan kijken omdat daar Herman Salomon Frenkel begraven zou liggen. Ik kon hem niet vinden en toen ben ik later gaan zoeken op het internet en kwam op jullie site. Daar staat beschreven welke "Beroemde" personen op de begraafplaats begraven liggen. Echter dit waren hoofdzakelijk BN'ers, terwijl ik vind dat wetenschappers zoals Dr. Frenkel meer hebben bijgedragen aan onze maatschappij. En dus zeker een

plaatsje in jullie lijst verdient. Dr. H.S. Frenkel was directeur van het Staats Veeartsenijkundig Onderzoekingsinstituut (SVOI) van 1929 - 1941 en van 1945 - 1959. Hij heeft aan de wieg gestaan van MKZ vaccinatie in Europa. MKZ vaccin werd voor de 2e wereldoorlog geproduceerd door koeien met het virus te besmetten en van die besmette koeien blaren te oogsten en die te verwerken tot vaccin. Dr. Frenkel en collega's hebben een techniek ontwikkeld waarbij tongweefsel van slachtdieren kon worden gebruikt in weefselkweek vaten. Dit onderzoek gaf al goede resultaten voor de 2e wereldoorlog maar omdat Dr. Frenkel joods was werd hij door de Duitsers uit zijn functie ontheven. Na de oorlog heeft hij zijn onderzoek weer voortgezet en dit heeft in 1953 geleid tot het jaarlijks enten van de gehele runderstapel tegen MKZ.

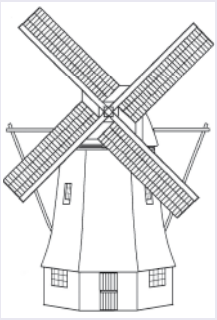

In het midden Dr. H.S. Frenkel

Nederland liep hiermee 5 - 15 jaar voor op andere landen in Europa. Meer informatie over zijn rol is te vinden in het boek 'Strenge wetenschappelijkheid en practische zin' Een eeuw Nederlands centraal veterinair instituut 1904-2004. (http://www.erasmuspublishing.nl/ep/Book.jsp?id_book=170)
Ik zou zelf ook wel graag willen weten waar het graf van Dr. Frenkel is, ik had de indruk dat het mogelijk al geruimd was. Op het internet vond ik de volgende gegevens van de begraafplaats maar geen lokatie:

ACHTERNAAM	Frenkel
VOORNAAM	Herman Salomon
GEBOREN	18-08-1891
OVERLEDEN	05-08-1968
ECHTGENO(O)T(E)	Goldschmidt Emilie 30-11-1899 14-08-1999

Aldo Dekker, E-mail: Aldo.Dekker@wur.nl

Kleurplaat Molen van Puijk

Hallo een mailtje vanuit Duitsland:
Voor het jaarfeest van de lagere school van mijn zoontje Tijmen (van Henk van Driekus "de Meelmuis" Vos) wat als onderwerp alle landen van de wereld heeft, is Tijmen en mij gevraagd om Nederland te vertegenwoordigen. Daarom heb ik vanochtend "met de muis" een kleurplaat (in twee delen) van de Molen van Puijk gemaakt. De schoolleiding is razend enthousiast. Kunt u als Historische Kring die kleurplaat ook gebruiken voor de jongsten, bijvoorbeeld voor Koningsdag? Gewoon kopiëren op stevig papier, de wieken kunnen na inkleuren uitgeknipt en met een splitpen aan de molen bevestigd worden. Ps. U weet natuurlijk dat Mondriaans schilderij "Windmill at Blaricum" op dit moment in het Singer hangt? Ik heb gevraagd of Tijmen voor het schilderij gefotografeerd mag worden als we in Nederland zijn. Zijn betover-overgrootvader heeft met de molen gemalen. Tijmen moet toch weten waar hij vandaan komt. Natuurlijk gaat hij in klederdracht op de foto!!! Laat u weten of u wat aan de kleurplaat heeft?
Met vriendelijke groeten vanuit Rheinland-Pfalz, Monique Vos-van Dalen

REDACTIE: Een pdf van de kleurplaat vindt u op:
http://www.historischekringblaricum.nl/archief/blaricums-allerlei

DEELgenoot 74, artikel 'Eerste Molenweg'

Geachte redactie,
Langs deze weg wil ik mijn complimenten maken voor het mooie stuk wat Bep Machielse heeft geschreven over de Eerste Molenweg.
Zelf ben ik er geboren en heb er 65 jaar gewoond, nu woon ik zowat al weer 11 jaar in Huizen, samen met mijn echtgenote Thymy, ook heel gezellig. Maar Blaricum vergeet je niet zo gauw en zeker het "historische" blijft je trekken. Ook de stukjes van Frans Ruijter doen mij altijd goed en komen ook vaak uit de historie. Ik hoop dat we nog lang mogen genieten van de wijze waarop DEELgenoot wordt gepubliceerd, ga zo door.
Met vriendelijke groet, Ton Hogeboom.

REDACTIE: De heer Ton Hogeboom is op 6 mei 2014 overleden.

Deelgenoot 74

Geachte redactie,

Zojuist met veel plezier Deelgenoot 74 gelezen, vooral ook de "Brief aan mezelf" van Luus Kok-de Veen (een dochter van Theo de Veen, de slager die een pagina verder op de voetbalfoto van RKBVV staat?). Hoewel de foto zo te zien dateert van vrij lang voor mijn eigen lagere school tijd, zijn de heren Van Rooij, Fennis en Van Bijleveld voor mij nog goed herkenbaar. Zoals ik aan mijn kinderen schreef: aan Van Bijleveld, dirigent van het kerkkoor waarop ik zat, hebben jullie te danken dat jullie vader zo prachtig mooi kan zingen… Uit hun reactie begrijp ik overigens dat smaken verschillen.

Nog enkele kleine correcties: Vita Nova, het hotel-restaurant van mijn ouders Jan en Agnes van den Berg, lag aan de Naarderweg (39, later 49). Van achter de bar heb ik van menig Blaricums bruiloftsfeest kunnen meegenieten.

Met vriendelijke groet,

Ron van den Berg,

Monnickendam

Hotel Restaurant Vita Nova aan de Naarderweg

Victor van Vriesland

Geachte mevrouw Van der Raad,

Het was even zoeken, maar uiteindelijk vond ik uw e-mailadres op het internet. In DEELgenoot 66 (2011) vraagt u zich aan het einde van uw artikel over Helma Wolff-Catz af of er lezers zijn die iets meer kunnen vertellen over Victor E. van Vrieslands woning 'De Dael'. Welnu, ik werk aan een biografie van deze legendarische dichter en letterkundige. 'De Dael' stond tijdens de jaren twintig aan de Matthijsenhoutweg 425; Van Vriesland en zijn echtgenote woonden er tot medio 1926. De nummering blijkt in de loop der jaren echter veranderd te zijn. Ik wil het huis graag eens bezichtigen, dus ben ik aan het googelen gegaan (aan een bezoek aan het gemeente-

archief ben ik nog niet toegekomen). Tijdens die rit kwam ik uw artikel in DEELgenoot tegen. Mocht u inmiddels over meer informatie beschikken, dan houd ik mij zeer aanbevolen. Ook andere zaken die met Van Vriesland en Blaricum te verbinden zijn, zijn van harte welkom.

Met vriendelijke groeten, Rob Groenewegen

REDACTIE: Heeft u als lezer nog informatie over Victor van Vriesland laat het ons dan weten.

OPROEP

Kaarttermen

Wij kregen onderstaand verzoek van de heren Rien van den Broek en Ad Kerstens met betrekking tot kaarttermen.

Nat gaan;
een mars draaien;
kaarten hebben als knuppels;
gekken trekken de kaart;
aangehouden te Boertange;
ik heb een schoenenwinkel...

Het zijn allemaal kaarttermen of gezegden die aan het kaartspel zijn ontleend. Rien van den Broek en Ad Kerstens bereiden een boek voor met dergelijke termen en uitdrukkingen. Kent u hiervan voorbeelden, vooral die, welke niet te vinden zijn in spreekwoordencollecties of dialectwoordenboeken? Stuur ze dan – indien mogelijk met vermelding van bron en/of ontstaansgeschiedenis – naar m.a.broek@planet.nl.
Wij danken u bij voorbaat voor uw medewerking.

REDACTIE: Mocht u niet over internet beschikken, dan kunt u dit ook naar ons opsturen. Wij zorgen dat dit via de mail weer bij de heren belandt.

Tentoonstelling kantoor BEL Combinatie

Voor het eerst in de geschiedenis van hun bestaan hebben de Historische Kringen van Laren, Blaricum en Eemnes een gezamenlijke tentoonstelling georganiseerd in het kantoor van de BEL Combinatie.

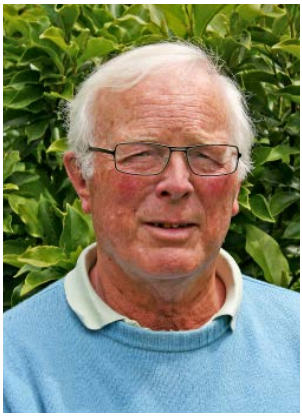
Op 3 juli om 17.00 uur werd de opening, bijgewoond door bijna vijftig belangstellenden, verricht door de Laarder Leo Jansen. De expositie bestond uit drie delen. Het Eemnesser gedeelte toonde de ontwikkeling van de plaatselijke middenstand sinds 1890. Henk van Hees de samensteller van het boek "Van ballenwinkeltjes tot Minnehof", gaf een beschrijving van de diverse Eemnesser winkeltjes.
De Larense bijdrage ging over weverijen en spinnerijen. Winnie Fokker van de Larense Historische Kring gaf een korte uitleg over het ontstaan in 1750 en het verdere verloop van 250 jaar spin- en weefgeschiedenis in Laren.
De Historische Kring Blaricum gaf een fotografisch overzicht van monumentale panden in ons dorp. Het destijds door Wim Visser en Bep Machielse gemaakte bord waarop door middel van lichtjes de Blaricumse Rijksmonumenten zichtbaar gemaakt konden worden, oogstte veel bijval. Gerbe van der Woude gaf uitleg over de panden van onder meer de architecten Rueter, Elsinga en Symons aan de hand van de prachtige foto's die beschikbaar waren gesteld door Carien Bölger. Na deze uiteenzetting konden de genodigden onder het genot van een hapje en een drankje het een en ander aanschouwen. Al met al een zeer geslaagde expositie.

Burgermeester Joan de Zwart-Bloch en Carien Bolger

Cees Wijsman

Er is altijd uitvoerig te verhalen over de vele buitengewone kunstenaars die Blaricum bezit. Je kunt wel aan het vertellen blijven! De Historische Kring doet er al jaren lang alles aan om iedereen zoveel mogelijk in het zonnetje te zetten.

Een heel waardevolle schilder/beeldhouwer zal in de komende tijd weer een plaats krijgen in het gebouw van de Kring (Brinklaan 4a) en wel 27 en 28 september tijdens de populaire atelierdagen in ons dorp. Zijn expositie bij de Historische Kring duurt t/m 8 november.

CEES WIJSMAN… Een aardige, zeer bescheiden artiest, die van kinds af aan getekend en geschilderd heeft. Hij kreeg als 11-jarige al tekenles van Jaap Ploos van Amstel en later was Bob ten Hoope een goede vriend en leermeester voor hem.

In het kort: na de middelbare school heeft hij enige jaren gevaren, zeeman dus (te zien in vele van zijn scheeps-schilderijen).

Vervolgens ging hij in Dienst en kreeg daarna een baan bij de Chemische Fabriek Naarden. Geen tijd voor schilderen in die jaren…maar wat 'in' hem zat, dat kwam later volledig tot zijn recht.

Hij trouwde een mooie Zweedse en woonde enige jaren in Zweden. Zijn talent kwam tot grote bloei. De Zweedse invloeden zijn duidelijk merkbaar in zijn werken. Prachtige landschappen, vergezichten in typisch Zweedse zachte kleuren. "De natuur is overweldigend, puur genieten", zegt hij.

Aquarelleren

Aquarelleren, het schilderen met waterverf is een niet eenvoudige techniek. Waterverf met veel water gemengd. Het resultaat moet transparant blijven. Dat was en is zijn stijl. Zacht en kleurrijk. Hij woont al weer jaren in Blaricum (1979) en zijn huis is een museumpje. Hij is een serieus mens, niet al te uitbundig, maar sprankelend met de natuur als inspiratiebron.

Hij werd lid van de tekenclub Hamdorf en exposeerde ook daar ettelijke keren. Schilderen doe je iedere dag een uurtje of zo, want "het is meer dan een hobby,

het is een behoefte. Creativiteit is zo belangrijk, voor ieder mens eigenlijk" zegt hij overtuigd.

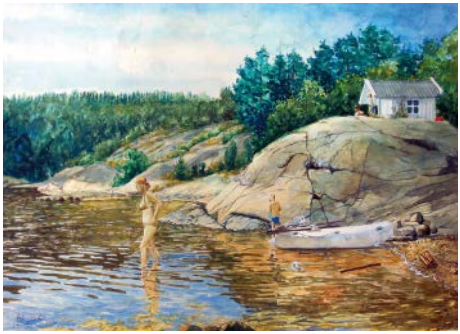
Museumpje

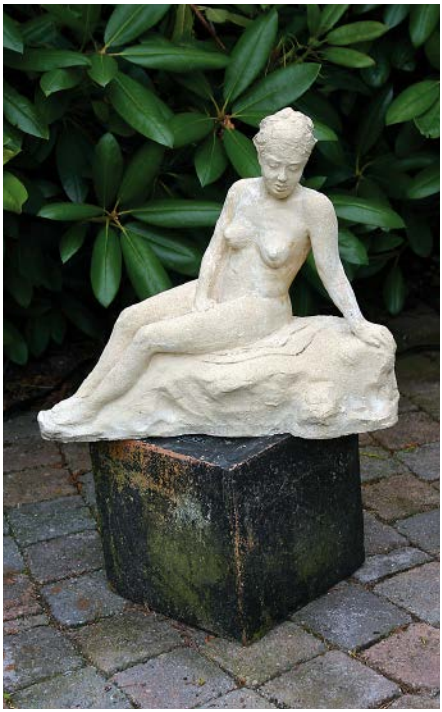
Hij ging verder. Boetseren en beeldhouwen. Bij de Gooische Academie maakte hij opmerkelijk fraaie beelden. Speksteen, albast, hardsteen, dolemiet, beton. Veel werk maakte hij, heel intensief en met een grote fantasie. Ettelijke beelden staan in zijn tuin, de een nog mooier dan de ander. Een klein 'openlucht'museum. Maar dan hebben we zijn atelier nog niet eens bekeken. Daar is zoveel te zien, dat je er wel een week zou kunnen doorbrengen.

Gelukkig zijn we in Blaricum, waar hij in september komt exposeren met nog een verrassing erbij! Wat is het toch een zegen om zoveel kunst in je te hebben en te produceren zoals Cees Wijsman en vele, vele anderen. Je zou er jaloers van worden als je zelf nog geen poppetje kan tekenen! Nou nee, doen we niet. Want we verheugen ons iedere keer! En hoe!

Aty L.S.

Bijzondere actie tijdens Atelierdagen 2014

Op zaterdag 27 en zondag 28 september exposeert Cees Wijsman voor de 6e keer in de geschiedenis van de Atelierdagen zijn schilderijen en sculpturen in ons verenigingsgebouw. Dit jaar is er echter iets speciaals.

Naast schilderen en beeldhouwen maakt Cees ook etsen en omdat hij een drukpers bezit, drukt hij zijn eigen etsen af. Gedurende vele jaren heeft hij voor de kunstenaar Bob ten Hoope talloze etsen afgedrukt.

Tijdens de Atelierdagen, die inmiddels voor de 10e keer worden gehouden, geeft Cees in ons onderkomen aan de Brinklaan op elk heel uur een demonstratie van het drukken van een ets.
Voor deze bijzondere gelegenheid heeft hij een viertal etsen gemaakt op formaat 15x20 cm (papiermaat 20x30 cm) die op deze pagina zijn afgebeeld en genummerd van 1 t/m 4 en die te koop zijn voor € 40,- per stuk. Leden van de Kring krijgen een reductie van € 10,- per ets.

Indien u interesse heeft wordt u verzocht uw bestelling op te geven vóór 20 september 2014 per e-mail: secretaris@hkblaricum.nl of indien niet mogelijk per telefoon 06 53 168 006.

1. Gooische stoomtram

2. Blaricumse molen

3. Haven Spakenburg

4. Stadhuis Naarden

Felle strijd om ‘het mooiste plekje van het Gooi’

De komst van het socialistische Meenthuis op de Warandabergen

Ruud Gortzak

In 1928 ontstond in Blaricum groot tumult, toen bleek dat de socialistische Arbeiders Jeugd Centrale (AJC) aan de Woensbergweg een kamphuis wilde bouwen. De katholieke burgemeester J. Klaarenbeek was voor de bouw, de gemeenteraad van Blaricum in meerderheid tegen. Die zei niet alleen een schending van het natuurschoon en het schaden van de belangen van de landbouwers te vrezen, maar voorzag bovendien relletjes als de AJC-ers onder kerktijd in optocht door de straten van het dorp zouden trekken. Het Meenthuis kwam er uiteindelijk toch. Zonder slag of stoot ging dat echter niet.

De AJC

De roerige ontstaansgeschiedenis van het Meenthuis heeft alles te maken met de tijd waarin de plannen ervoor werden ontwikkeld. In de jaren twintig van de vorige eeuw waren de verschillen tussen confessionelen en socialisten nogal groot. De AJC was tegen kerk, kapitaal, koningshuis, kazerne en kroeg en vanuit die opvatting werden kerkelijken, koningsgezinden, kapitalisten en kroeglopers met veel, vooral verbaal, geweld bestreden. Maar het gebeurde niet alleen in woord en geschrift. Jongeren met uiteenlopende overtuigingen gingen soms ook met elkaar op de vuist. Aan relletjes waren de AJC-ers wel gewend.

Aan verbaal geweld van hun voorzitter, Koos Vorrink, eveneens. Waarom, vroeg deze zich in 1924 in het ledenblad Het Jonge Volk al af, brult en raast een troep straatjongens en meiden, als ze een optocht van de AJC zien? Omdat dit, aldus de schrijver, straatjongens en straatmeiden zijn. Lummels die geen ontwikkeling hebben, die niets weten, die geen oog hebben voor wat mooi en goed is, die niet door mooie dingen ontroerd worden, die zich op hun slechte instincten laten afdrijven. In Blaricum en Huizen lieten die 'lummels' zich, precies als in de rest van het land, niet onbetuigd. Er werd met kluiten aarde en stenen gegooid, als AJC-ers zingend en in optocht naar een paar zomerhuisjes, de voorlopers van het Meenthuis, in Blaricum trokken. De socialistische jongeren werden als vreemde indringers beschouwd. En toen 'die rooie rakkers' er ook nog een heus kamphuis wilden bouwen, leek de maat vol.

Stroman

De kiem voor het Meenthuis, decennialang het trotse bezit van de legendarische AJC, werd gelegd in 1920. Tot dan had de AJC voor de zomerkampen gebruik kunnen maken van tenten die door het leger beschikbaar werden gesteld. In dat jaar werd de AJC, nauw verbonden met de S.D.A.P., na de eerdere revolutiepoging van S.D.A.P.-voorman P.J. Troelstra, echter als een gevaarlijke staatsondermijnende organisatie beschouwd. Van de legertenten mocht geen gebruik meer worden gemaakt. In 1921 werd daarom een kampfonds gesticht. De leden van de AJC financierden dat fonds. Elke week plakten zij als een bestemmingsheffing een Kampfondszegel van tweeënhalve cent. In 1922 kon men van de eerste opbrengst, en met geldelijke steun van N.V.V. en S.D.A.P., een stuk grond op een kale heuveltop in het christelijke Vierhouten kopen. Dit terrein droeg volgens omwonenden de naam 'de Paasheuvel', naar de gewoonte om er met Pasen een vuur te ontsteken. Het kon, net als later het geval was bij de aankoop van de grond voor het Meenthuis, gekocht worden door bemiddeling van een stroman, want anders kom je er nooit aan, zoals socialisten destijds zeiden. Zij wisten dat de rode jeugd in die tijd nergens echt welkom was. Het beheer van het terrein werd in handen gegeven van de Stichting Zon en Vrijheid. In 1923 ontstonden er plannen voor de bouw van een eigen kamphuis van de AJC in Vierhouten. Met een zekere stoutmoedigheid werd tegelijkertijd aangekondigd dat met de bouw van dit kamphuis geenszins het doel was bereikt. In 1925 werd het terrein de Warandabergen in Blaricum aangekocht. Al snel werd door het hoofdbestuur voorgesteld om daar niet alleen een kampeerterrein in te richten maar er ook, zo-

als op de Paasheuvel, een kamphuis te bouwen dat in hoofdzaak door de Amsterdamse AJC-ers zou worden gebruikt. De leden bleven hun kampzegels plakken en er werd in ‘de rode familie’, bestaande uit S.D.A.P., het N.V.V., de V.A.R.A. en de Nederlandse Arbeiders Sport Bond, een grote geldinzamelingsactie georganiseerd voor de bouw van het Meenthuis.

Tegenwerking in Blaricum

Eerste steen

Laat het nieuwe Meenthuis door ons aller hulp een monument worden van de warme genegenheid die de ‘oudere’ beweging koestert voor het opgroeiend geslacht, was de leus waarmee in februari 1928 de actie binnen de sociaaldemocratische familie nog eens extra werd aanbevolen. Architect J. Mulder, die ook de Paasheuvel had ontworpen, kwam met een voorstel dat door de AJC-leiding werd aanvaard en door de gemeente Blaricum in grote lijnen werd goedgekeurd. Na besprekingen met de gemeenteraad en het college van b. en w. werd het ontwerp enigszins gewijzigd ten behoeve van de harmonie met de natuurlijke omgeving.

Het Meenthuis

Op 5 maart 1928 legde Jan Oudegeest, toen voorzitter van de S.D.A.P., de eerste steen voor het te bouwen Meenthuis. De steenlegging had plaats zonder dat de officiële bouwvergunning was verkregen. Burgemeester Klaarenbeek had tegen de plechtigheid geen enkel bezwaar. De bouwvergunning kwam wel in orde, meende hij. Maar de burgemeester had buiten zijn gemeenteraad gerekend.

In een raadsvergadering van 25 april 1928 stond een adres van architect J.Mulder jr. op de agenda, waarin de architect namens de AJC verzocht om voor de bouw van een kamphuis gelegen aan de Woensbergweg, dispensatie te verlenen van sommige bepalingen der bouwvergunning. Het gemeenteraadslid Rueter bepleitte inwilliging van het verzoek. Hij wees erop dat het hier niet alleen ging om een plaats voor ontspanning, maar bovenal van ontwikkeling op velerlei gebied voor de jeugdige arbeidersbevolking, hoofdzakelijk uit de grote steden. Rueter was van mening dat de AJC door haar arbeid van grote culturele betekenis is voor onze maatschappij en dat haar streven dient te worden ondersteund. Van deze argumenten waren de raadsleden G.E. Rigter, J. Rigter en J. van Hoven niet erg onder de indruk. Van Hoven vreesde dat de rustige wandelaars veel hinder van de bewoners van het kamphuis zullen ondervinden. G.E. Rigter meende te weten dat een zeer groot deel van de bevolking tegen het kamphuis was. De burgemeester deelde die visie niet. Van bezwaren van de bevolking was hem niets gebleken, zei hij, waarna het raadslid J. Rigter opmerkte dat de hele boerenbevolking tegen de bouw van het kamphuis was. Hij wees ook op de botsing in 1923 van een deel van de Katwijkse bevolking met de AJC die daar een vreedzame optocht hield. Met grint, stukken basaltslag en klinkers werden de AJC-ers bekogeld. De politie die in Katwijk antisocialistisch was, greep pas in toen er enige gewonden waren gevallen. Na de uitvoerige discussie in de Blaricumse gemeenteraad werd het voorstel een bouwvergunning te verlenen met vier tegen drie stemmen verworpen.

Katholieke raad

De in meerderheid katholieke raad wenste, schreef Koos Vorrink in Het Jonge Volk, het ledenblad van de AJC, de socialistische jeugd niet een kamphuis te zien bouwen op een van de mooiste plekjes van het Gooi en weigerde de voor de bouwvergunning noodzakelijke ontheffing van het verbod om aan een onverharde weg te bouwen. Hierdoor kon geen bouwvergunning verkregen worden. Bij die eerste steen zou het dus voorlopig blijven.

De journalist A.B.K. Kleerekoper, die als een soort Carmiggelt avant la lettre zijn dagelijkse column Oproerige Krabbels in het socialistische dagblad Het Volk had, dichtte na de beslissing van de gemeenteraad van Blaricum:

O schone zege van de geest
Het goddeloze mensenbeest
Bouwt in de schaduw van het Kruis
In Blaricum geen zomerhuis
Heer Beëlzebub ligt op de meent
Verslagen klagend neer en weent
Daar hij op Blaricums grondgebied
Zijn lage listen falen ziet
(-)
Het gif van Wibaut's mensenvee
Het sluipend gif der AJC
Drong toch in Blaricum niet door
Heil, heil zij u, mijnheer Pastoor.

Niks lollig, d'r wordt geeneens bier gedronken en gerookt. Veronderstelde commentaar van een stoet rooms-katholieke jongeren die onder leiding van een pastoor een AJC-kamp passeren (uit: De Notenkraker)

Op 6 november 1928 boog de gemeenteraad zich opnieuw over de zaak, nu naar aanleiding van een aantal binnengekomen adressen waarin de raad verzocht werd vergunning tot de bouw van een clubhuis op de Warandabergen te verlenen. De burgemeester deelde tijdens die vergadering mee dat het college van b. en w. oorspronkelijk eenstemmig voor was, maar dat wethouder J. Rigter later van zienswijze was veranderd en nu tegen was. Het raadslid J. van Hoven was niet van mening veranderd. Hij bleef tegen wijl het hier betreft een der schoonste plekjes van de gemeente, waar rustige wandelaars nog kunnen vertoeven. Raadslid G.E. Rigter noemde het stichten van het gebouw, hetwelk een zo talrijke en beweeglijke bevolking zal moeten herbergen, niet in het belang van de gemeente.

Verder merkte hij op dat reeds bij de zogenaamde eerste steenlegging van het gebouw is gebleken dat bij de leiders van het kamphuis heersende opvattingen lijnrecht in strijd zijn met die, welke in het algemeen bij de bevolking van Blaricum gelden. Hij achtte dit een niet te onderschatten bezwaar en zei nadrukkelijk dat vele villabewoners, die zich speciaal in Blaricum hebben gevestigd met het oog op de alom heersende rust, zich tegen de bouw verzetten. Ook hij wees er

nogmaals op dat de bouw kan worden tegengehouden vanwege heersende opvattingen omtrent opvoeding van de jeugd welke in bedoeld clubhuis zal worden gehuisvest. Ware zulks niet het geval dan zou de gemeente ook verplicht zijn de deuren open te stellen voor personen, die algemeen als gevaarlijk worden beschouwd.

Idealen

Het raadslid Th. Rueter meende dat de vrees voor de idealen van het socialisme de voornaamste reden van de tegenstand tegen de bouw was. Juridisch bekeken bestaat er geen enkele reden waarom dit gebouw niet reeds lang tot stand kwam. Verschil van godsdienstige of politieke inzichten komt niet in aanmerking daar de Nederlandse wet de burgers hierin volkomen vrijlaat. De omstandigheid dat dit hier niet gebeurt is een bewijs van de onverdraagzame haat tegenover andersdenkenden. Rueter noemde de beoordeling van hetgeen in het gebouw zal worden gedaan, absoluut buiten de bevoegdheid van de raad, evenmin als de AJC zich bemoeit met het opvoedingssysteem der oude Blaricummers, evenmin behoeven zij zich met de AJC te bemoeien.

Hij zei tot de overige raadsleden: Voor een ideaal hoeven jullie niet bevreesd te zijn. Het wezen van het socialisme is precies hetzelfde als het wezen van het

De eetzaal

Christendom. Is men ook hier bevreesd voor? Christendom beoogt broederschap aller mensen, socialisme kameraadschap en levenswijze welke maatschappelijke gelijkheid aller mensen waarborgt, een band die allen te samen bindt. Socialisme steunt op een christelijk beginsel, omdat het een zedelijk ideaal wil verwezenlijken. De burgemeester vertelde nogmaals aan de raadsleden dat uit niets gebleken is dat er enige vrees behoeft te bestaan voor het rijzen van conflicten na het verrijzen van het gebouw. De Blaricumse jeugd achtte hij hiervoor te goed en evenzeer was hij overtuigd van de discipline en de tucht onder de AJC en haar leiding. Ook uit ter plaatse ingewonnen inlichtingen omtrent de ondervindingen ten aanzien van eenzelfde gebouw in Vierhouten, genaamd de Paasheuvel, is gebleken dat de in de onmiddellijke nabijheid van bedoeld gebouw wonende personen niets op het gedrag van het kamphuis hadden aan te merken.
De burgemeester merkte aan het slot van zijn betoog nog op dat zijn informanten niet de beginselen der S.D.A.P. waren toegedaan en uit dien hoofde dus niet bevooroordeeld waren. Zijn woorden mochten niet baten. Het voorstel om het Meenthuis te laten bouwen werd nu met vijf tegen twee stemmen verworpen.

Resultaat in Huizen

Nieuw conflict

Begin 1931 was er een nieuw conflict in de Blaricumse gemeenteraad. Deze keer ging het over een voorstel van b. en w. om het de AJC toe te staan om op het terrein dat als kampeerterrein in gebruik was een bestaande bergplaats te vergroten. Raadslid B. ter Brugge zei dat het hier weliswaar geen kamphuis betrof, zoals in 1928, maar dat het toch een aanzienlijke vergroting was van een bestaand gebouwtje. Zijn collega J. van Hoven voegde daaraan toe dat het hier helemaal geen bergplaats maar wel degelijk een woning betrof. Hij begreep niet dat de AJC dit een bergplaats durfde te noemen. De burgemeester liet weten dat de weigering van 1928 niet tot gevolg heeft gehad dat de AJC uit de gemeente is verdwenen: Men is de bestaande gebouwtjes op een intussen aangekocht naastliggend terrein blijven gebruiken en behielp zich zo nodig ook met tenten. Thans, na ongeveer drie jaar is men bij b. en w. gekomen met het verzoek om een bestaande bergplaats, welke bouwvallig is, te mogen vernieuwen en vergroten. B. en w. waren unaniem van mening dat er geen bedenkingen hoefden te bestaan, aldus de burgemeester. Die bedenkingen waren er wel degelijk. Raadslid Van Hoven zei: Het gebouw wordt twee maal zo groot. Men kan over een jaar

wel weer zeggen dat het te klein is en opnieuw gaan verbouwen. De burgemeester antwoordde dat als zou blijken dat zij langs een omweg willen bereiken wat in 1928 geweigerd werd, b. en w. een ander standpunt in zouden nemen. Voor het raadslid Rueter was het allemaal duidelijk: Uit de hele discussie blijkt dat het niet om het gebouwtje gaat maar tegen de AJC. Hij noemde dit 'verregaand haatdragend'. Het verzet tegen het gebouwtje bleef. B. en w. waren niet bereid het voorstel in te trekken, maar een motie tegen het verbouwen werd vervolgens met vier tegen drie stemmen aangenomen.

De AJC liet zich desondanks niet meer uit het Gooi verdrijven. We gingen verder met het overwegen van mogelijkheden om op deze gunstige plaats tot een goed ingericht kamphuis te komen. Dat heeft ertoe geleid dat op ons initiatief een aantal personen bereid is gevonden tot het in leven roepen van een stichting die door middel van een bij de AJC aangegane lening een prachtig gelegen bouwterrein in de gemeente Huizen, op de Warandabergen in de onmiddellijke nabijheid van het Blaricumse AJC terrein, heeft aangekocht. Onder het mom van de bouw van een kindertehuis werd door de stromannen een ontwerp van de architecten Jan Jans en Henneke aan de gemeenteraad van Huizen voorgelegd en die verleende de bouwtoestemming. Direct daarna werd, mede dankzij een gift van 8000 gulden van het jubilerende N.V.V., met de bouw begonnen. Wat niemand kan, kan de AJC. De eerste steen wordt gelegd in Blaricum, maar het gebouw verrijst in Huizen, stelden de jonge socialisten met enig leedvermaak vast. Zij beschouwden het Meenthuis triomfantelijk als duidelijk antwoord op de in hun ogen burgerlijke bekrompenheid van de massa en de socialistenvrees van de Blaricumse en Huizer geestelijken.

Een slaapzaal in Het Meenthuis

Burgerlijke bekrompenheid

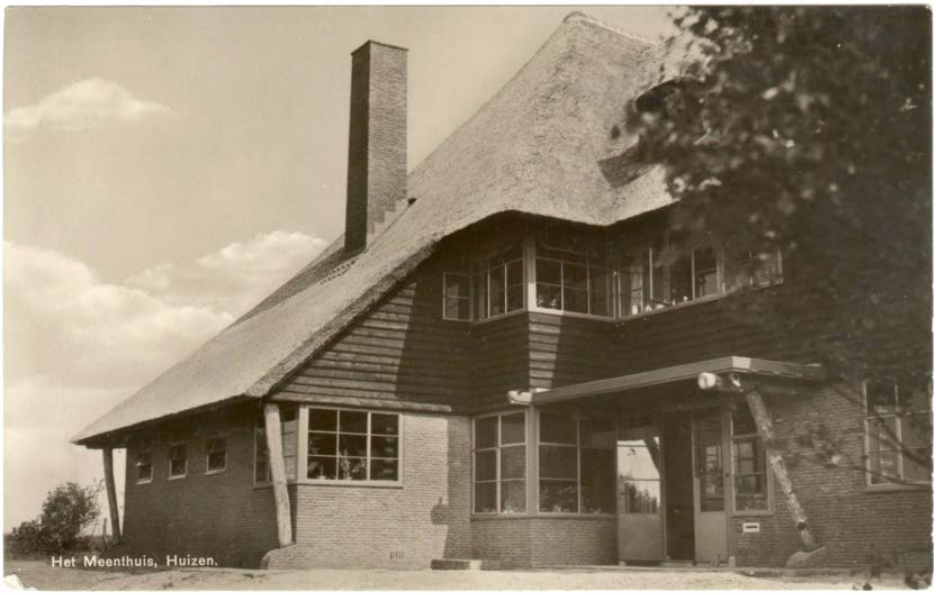
De strijd die de sociaal-democraten van de S.D.A.P. voerden tegen kroeg, kerk en kapitaal, was ook de strijd van de AJC, al richtte deze jongerenorganisatie zich vooral tegen wat zij de burgerlijke bekrompenheid van de massa noemde. De grote massa is stuurloos overgegeven aan haar blinde, rovende en vernielende genotzucht. Sensatie en bedwelming zijn de ellendige surrogaten voor levensvreugde en verheffing boven het alledaagse, schreef Vorrink, om daar later nog aan toe te voegen: *"Hoe leeg en arm is het leven van de jonge arbeiders, wier geestelijk voedsel bestaat uit filmmoorden, detectiveromans, voetbalopwinding en dergelijke, wier ontspanningsbehoeften niet verder reiken dan een pot bier, een doos sigaretten en een stuk kwatta, wier levensverlangens niet hoger stijgen dan een gepommadeerde haardos, een chique bloese, een wandelstok en een hoge boord."*

Het mag uit deze teksten duidelijk zijn dat de leiding van de AJC zich ver boven die grauwe massa verheven voelde. Zij wilde dat de leden zich 'in vol bewustzijn' afwendden van 'de burgerlijke schijnbeschaving'. Op de socialistische jongeren mochten een kermis, een kroeg, een bioscoop en een danszaal geen aantrekkingskracht meer hebben. De AJC had zich tot taak gesteld de jonge arbeiders en arbeidsters te brengen tot een nieuwe levensstijl, hen op te wekken tot een edel gemeenschapsleven, waarin geen plaats zou zijn voor de lafheden en banaliteiten van de burgerlijke beschaving. Zij heeft, schreef Vorrink in zijn brochure Doel en wezen van de arbeidersjeugdbeweging, niet tot opgave sociaaldemokraatjes te fokken, maar zij wil doelbewust kweken die algemene geestesgesteldheid onder het arbeidersgeslacht van de naaste toekomst, nodig voor het welslagen van de grote mensheid-bevrijdende taak waarvoor de moderne arbeidersbeweging zich geplaatst ziet.

Nieuwe cultuur

Kameraadschap en gemeenschapszin dienden in de socialistische jeugdorganisatie centraal te staan. Zo zou een nieuwe cultuur, een cultuur voor allen, kunnen groeien. Dat dit niet altijd makkelijk was, blijkt uit een verhaal van een deelnemer aan een fakkeloptocht door Huizen, waarbij jeugd- en strijdliederen klonken. Een kennelijk niet socialistisch gezinde man probeerde op een kruispunt van straten tot driemaal toe met zijn fiets door de rijen der fakkeldragers te dringen. Een aantal AJC-ers verhinderde dat. Zij vergaten even dat we de wereld wilden omspannen met vriendschap. Dat de verhouding met de bewoners

van het Gooi verder ook niet altijd soepel was, blijkt onder meer uit vragen in de gemeenteraadsvergadering van 2 juli 1935. Het raadslid J. Vos diende toen een klacht in over het zeer luidruchtig zingen van leden van de AJC tijdens een kerkdienst. De burgemeester beloofde er aandacht aan te schenken, maar wat zijn optreden heeft opgeleverd, bleef onvermeld.

Ondanks deze incidenten gingen de leiders van de AJC vanaf de opening van het Meenthuis door met het verheffen van de jeugd. De AJC bood een breed pakket aan van culturele activiteiten: zang, volksdans, lekenspel, natuurstudie, spel en sport. Ook werd vrij snel begonnen met het organiseren van werkkampen voor jonge werkelozen. Een gedeelte van de dag besteedde men aan ontwikkeling en ontspanning, daarna werd er gesjouwd, getimmerd en gegraven om de gebouwen op te knappen en de kampeerterreinen te verbeteren. De AJC deed dit werk niet alleen voor de aardigheid maar om te voorkomen dat de werkloze jeugd met onweerstaanbare kracht het besef van zijn eigen overbodigheid, het besef van de nuttelоosheid van het bestaan zou opdringen. Het paste, volgens de leiding van de AJC, helemaal in de vrijheidsstrijd van de arbeidersjeugd. Een socialistische samenleving kon, volgens die leiding, slechts ontstaan uit een gemeenschap van vrije en strijdbare mensen, die boodschap hebben aan elkaar, ook al had

socialisme voor de meeste AJC-leden meer een mentale dan een economische betekenis. Revolutionairen waren het niet, een niet kapitalistische maatschappij zou, meenden de sociaal-democratische jongeren, alleen te bereiken zijn door betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de arbeidersklasse.

Niettemin verdrong de werkelijkheid van de jaren dertig meer en meer de hooggestemde idealen. De S.D.A.P.-er Suurhoff constateerde tijdens de economische crisis: *Langzaam maar zeker maakt zich de wanhoop van de jeugd meester, zij ziet geen uitkomst meer, zij heeft nog slechts deze ene gedachte: elke verandering, die er komt, hoe dan ook, zal voor ons althans wel iets goeds opleveren. In deze stemming wordt de jeugd gemakkelijk het slachtoffer van linkse en rechtse extremisten, die door hun krachtpatserij en door hun vage beloften op de in verwarring gebrachte jonge mensen grote aantrekkingskracht gaan uitoefenen.* En inderdaad. Er trok een aantal AJC-ers in 1936 naar Spanje om in internationale brigades tegen Franco te vechten en er waren er die zich bij de N.S.B. van Mussert aansloten. Het verlies aan leden begon gevoelig te worden, maar het merendeel bleef ondanks alles gewoon lid.

Tegenslagen en ondergang

Duitse inval

De inval van de Duitsers in mei 1940 betekende dat het Meenthuis, waar tijdens de mobilisatie al Nederlandse troepen waren gehuisvest, nu door Duitse soldaten werd bewoond. De bezetting van het land bracht de AJC-leiding in eerste instantie in grote verwarring. Zou er een mogelijkheid zijn om gedoogd door te gaan? vroeg men zich af. Er werd besloten niet te stoppen met het culturele werk. Op 20 juli hield de regeringscommissaris, de NSB-er Rost van Tonningen, voor de radio een rede waarin hij zich speciaal tot de AJC richtte. Hij bewonderde het werk: de arbeidersjeugd verheffen en voeren in de volksgemeenschap, en wilde wel door met de AJC. Rost meldde zich aansluitend ook op het hoofdkantoor en legde het hoofdbestuur een aantal mogelijkheden voor. Het bestuur vroeg veertien dagen bedenktijd. Op 13 augustus verstuurde het hoofdbestuur een brief waarin de definitieve afwijzing van de voorstellen stond. De AJC had zich officieel opgeheven. Hiermee kwam een einde aan de voor de AJC-ers onduidelijke en verwarrende periode. De beslissing had verstrekkende consequenties. Een ervan was dat ook het Meenthuis, waarvan de in 1939 aangestelde beheerder tot

maart 1941 werkzaam bleef, een huis voor de Jeugdstorm, het Duitse leger en de Arbeidsdienst werd.
Dat er niet dagelijks mensen aanwezig waren, blijkt uit een herinnering van een Hilversumse oud-AJC-er. Bij het Meenthuis kwamen we in de oorlog liever niet. Het was een rot idee en je wist nooit wie je er zou kunnen ontmoeten. Het was tenslotte vijandig terrein geworden. Maar op een keer toen we door de ramen van de slaapzalen gelijkvloers keken stond midden in de verlaten ruimtes een keuken kruk in ons welbekend blauw geschilderd, zoals alles in de keuken. We vonden een ingang via een raam en de kruk hebben we meegenomen. Het is en was altijd een mooi aandenken.
In oktober 1944 kwam het geëvacueerde Medisch Pedagogisch Institut Heimerstein naar het Meenthuis en bleef daar tot het einde van de oorlog. Vervolgens namen Canadese soldaten bezit van het huis. Toen de AJC weer erover kon beschikken, zag alles er, volgens getuigen, troosteloos uit: Het fornuis stond te roesten in het water, veel ruiten waren stuk en alles was verveloos.

Geen hotel of pension

Direct na de bevrijding kwam er een toevloed aan nieuwe leden. Het duurde nog even voor de AJC-ers, vakbondsjongeren en leden van min of meer verwante groepen in het Meenthuis terecht konden. De enorme schade werd maar langzaam hersteld en het huis werd pas op 1 juni 1946 officieel heropend. En na de tegenwerking door de overheid in de jaren dertig waren er nu sympathieke en welgemeende woorden van de burgemeesters van Huizen en Blaricum te beluisteren. In het Meenthuis en op het kampeerterrein werden hierna de van voor de oorlog vertrouwde activiteiten hervat. Volksdansen, zingen, lekenspelen, het opvoeren van kennis van de natuur, de politiek en van de Nederlandse maatschappelijke verhoudingen: het programma was als vanouds en in eerste instantie groeide de AJC nog flink.

Kampeerterrein De Woensberg

In 1948 werd het terrein rond het Meenthuis uitgebreid met het Caliskamp, een terrein met een oppervlakte van circa 1 ha 40 a. In datzelfde jaar werden er op het terrein en in het huis 12.000 overnachtingen geboekt. Een topjaar. Hierna slonk het aantal leden van de AJC snel en namen de jongeren steeds minder genoegen met de eenvoudige inrichting van het gebouw. Beheerder Jan de Nies schreef in 1953 een brief aan het hoofdbestuur en drong aan op verbeteringen: *Het is niet onze gedachte om van het Meenthuis een hotel of pension te maken, maar wel om er een kamphuis van te maken dat na zijn 20-jarig bestaan niet achterblijft bij al die andere huizen die later zijn gebouwd.*
De verbeteringen kwamen mondjesmaat. Er was geldgebrek. De toenmalige minister van Sociale Zaken, J. Suurhoff, wierp zich in de strijd en schreef in september 1955 in Het Vrije Volk: Dezer dagen wordt aan tienduizenden adressen een enveloppe aangeboden met het verzoek daarin een bijdrage voor de AJC kamphuizen. Zullen we met z'n allen die AJC-ers nu niet eens even uit de zorg helpen opdat het zegenrijke werk dat voor de arbeidersjeugd gedaan wordt ongestoord kan worden voortgezet en uitgebreid? Wat de brief van De Nies en de oproep van Suurhoff voor het Meenthuis betekenden, is niet meer na te gaan. Op 7 april 1957 kwam er door een allesvernietigende brand abrupt een einde aan het Meenthuis. De Gooi en Eemlander schreef op 8 april 1957: *Het Meenthuis is gistermiddag geheel uitgebrand. Er viel bijna niets te redden. Geen der 80 kinderen die er logeerden liep letsel op. Het huis had 280 bedden en was volgeboekt tot in september. De brandweer stond machteloos met drie stralen, omdat er geen voldoende waterdruk was. De schade zou bijna twee ton bedragen.* Einde Meenthuis.

Veranderingen

Er werd wel weer een actie 'Help ze uit de brand' op poten gezet en na drie jaar stond er een nieuw gebouw, kamphuis De Woensberg. Maar er was het een en ander veranderd. Een AJC-huis werd dat niet meer. De AJC was immers op 28 februari 1959 ter ziele gegaan en opgevolgd door het Jeugd- en jongerencentrum Ruimte. De Stichting voor Zon en Vrijheid kreeg de opdracht voorwaarden te scheppen waaronder het de bezoekers van de terreinen en huizen mogelijk werd gemaakt om deel te nemen aan en kennis te nemen van een andere, en hopelijk betere, wereld dan de wereld van alledag. Ruimte, een organisatie die nauwelijks aantrekkingskracht had en een marginale rol bleef spelen in de zich snel veranderende jongerenbeweging, werd in 1972 opgeheven. Zon en Vrijheid kwam

op eigen benen te staan.
De stichting verloor haar achterban en moest voortaan zichzelf bedruipen. Het maakte van de terreinen en huizen commerciële instellingen. Er veranderde meer. In 1992 verdween de historische naam Zon en Vrijheid. De stichting ging verder als Paasheuvelgroep. Deze groep beheert nu de terreinen aan de Warandabergen en het daar verrezen Arie Groenevelthuis, dat in 2002 geopend werd door de oud-voorzitter van de Industriebond NVV, Arie Groenevelt, en voormalig minister-president Wim Kok. De kampterreinen en de vijf huizen bestaan nog, maar met vuurrode vanen en socialistische liederen trekt men daar niet meer heen, want: het gelukkige eiland dat de AJC voor duizenden is geweest in een boze wereld, is, schreef oud-AJC-voorzitter, André van der Louw, van de landkaart verdwenen. Precies zoals het Meenthuis.

De huidige ingang van camping De Woensberg

Ruud Gortzak was redacteur van De Volkskrant.
Hij was ook redacteur van TVE (Tussen Vecht en Eem).
Dit artikel verscheen eerder in TVE nr 2 van 2011.

Bronnen:
Voor dit artikel is gebruik gemaakt van de volgende archieven:
- *Het AJC-archief*
- *Archief van de gemeente Huizen*
- *Archief van de Gooi- en Eemlander*
- *Archief van Nieuwsblad voor Huizen*

Literatuur:

- *Jan Meilof, Een wereld licht en vrij. Amsterdam, 1999.*
- *Leo Hartveld, Frits de Jong Edz. en Dries Kuperus, De Arbeiders Jeugd Centrale. Amsterdam, 1982.*
- *Ger Harmsen, Blauwe en Rode Jeugd. Assen, 1961.*
- *De betekenis van "Zon en Vrijheid", over de geschiedenis van de Paasheuvelgroep. Z.pl., z.j.*

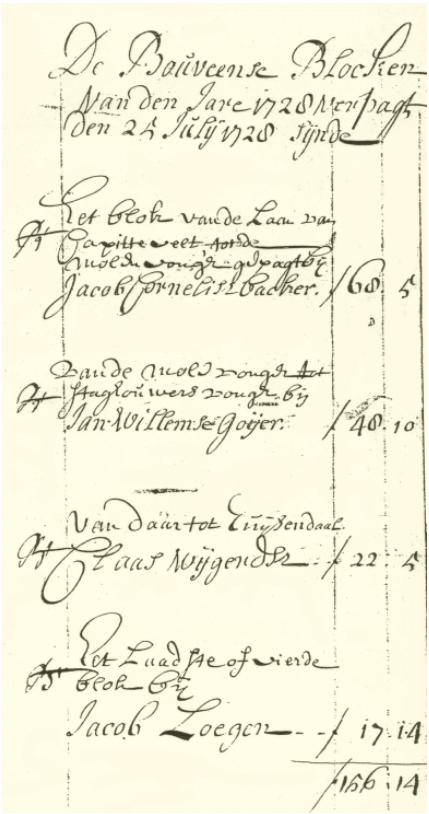
De akker van Brant Pietersz Craijencamp

Eeuwenlang bestonden o.a. in Gooiland de akkers uit zeer smalle en lange percelen. De onderstaande akte gaat over een dergelijk langwerpig perceel.

Het was gelegen in het Molenblock van de Bouwvenen. De akker van Brant Pietersz Craijencamp werd door zijn buurman over de hele lengte met ca. 1 meter verkleind. Buurman Gijsbert Hendrickse had ca. 3 ploegvoren aan zijn perceel toegevoegd. Gijsbert dacht dit te kunnen doen omdat de eigenaar vanuit Loosdrecht geen toezicht kon houden. Vader en zoon Tonnis en Hendrik, de huurders van de akker, dachten er anders over. Gevolg een aanklacht tegen Gijsbert Hendrickse. Alles speelde zich af in 1708. Het zou tot 1832 duren totdat er een einde kwam aan landjepik door aanploegen.

Boven:
Kadastrale tekening van het molenblok in de Bouwvenen. Het betreffende perceel is met een pijl aangegeven.

Rechts:
Gedeelte van het overzicht van de Elfde schoof uit 1728.

Ick minste dessen geseyt ons den 24 [illegible]
van twaelff ginde.

A Thoreus

ao 1708

Binnen den 7: Junij 1700: Compe voor mij Joan Bosch
Notaris Jurez ende Eedt van Holland residerende Binnen
Haarden residerende, ende voor de naergenoemde getuygen
de E: Teunis Gerritsz oudt ontrent 66 Jaren ende Bendrik
Teunissz oudt 37 Jaren beyde woonende tot Colamom
dorpe dat Schaarden ten versoecke ende Jaarde van Grant
Dirksen Crain clamps Eygenwoonigh woonachtigh inde
Loodrechtse, Dat waar is dat die Comparanten Cortste voor-
Dirksen Jacobsz, en nu voor den Notr: veele Jaren alsoo
gesien gesaeyt en in t Saal gebracht, Soodat gedoeckt van
een acker gelegen inde Sonderen in t Grolenbroeck,
dat die Comparanten van Jaar tot Jaar t Seedige voor redelijcke
all boven gelden gepleegt gedaen, als tusschen Binnen en
Binnen gelegen is, Sonder in eenige tijdt voorts
Landt te gebruycken aangeplooght, maer alsoo de onde voor-
ouders Sijnen gelden opgevolgt, Soo als van dit Copeyndt
Saal t meergemeldt Landt noch tot Cockwijck voor reedelijcke
vanden Notr: in t Saal gebracht gesien, Wijders
Schaarden die Comparanten dat die nevens den gesien
Grant Dirksen soo even gewaerdt sijn als desselfs
acker, en Saal ogen gesien gesien, dat gijsbert Bendricksz
naest gelandt aendas vanden Notr: in dese, van den
beginne tot het einde van Grant Dirksen Landt
dat Saal strijckt doen aanplooghen voorgrand tusschen de
twee en vier voeten, Belt het gene voorsz Saal
Schaarden die Comparanten waerachtigh te sijn mits
presentatie van t gene dat noch en daerbij Gijsbert
nader die Lude te stercken, gelijck voor redenen
van wetenschappe, dat die Comparanten uyt oude de ongenoemde
Saal, het gemelde Landt van Jaar tot Jaar
Seldert gesaeyt en in t Saal gebracht
en ontrent de Lude het gene voorsz is, wel te weten Bendrick
gedaen ende gepasseert Binnen den dorpe Colamom
in presentie van Evert Dirksz en Jacob Kijnetz
Testigen dese voorsz dorpe als gesien

Quod Attestor

Dirks
Not: Publ:

Transcriptie van de oude akte.

Heden den 7 Juni 1708 Compareerden voor mij Joan Bosch/ notaris publiq bij den …. van Holland geadministreet binnen/ Naarden residerende, ende voor de naargenoemde getuijgen/ de (?) Tonnis gerritsz out omtrent 66 jaren ende Hendrik / Tonnisz out 37 jaren bijde woonende tot Blaricum/ welcke verclaarden tot requisitie ende versoecke van Brant/ Pietersen Craijcamp, jegenwoordigh woonaghtig inde Loosdreght. Hoe/ waar is dat voor den reht (?) jaren alssoo / hebben (ge…..) en int zaat gebraght, seeckere gedeelte van/ een acker gelegen inde Bouwvenen in 't Molenblock / dat sij comparanten van jaar tot jaar 't selvige voor reght/ alsboven hebben geploegt / gehad, als tusschen Buijr en / Buijr gebruijckelij is, sonder in aldie tijt het voorz/ landt te hebben aangeploegt, maar sooals van dit lopent / jaar 't meergemeldt landt noght boeckweijt voor reeck van de reght in 't saat gebraght hebben. Wijders/ verclaarden sij comparanten dat sij neevens de selver / Brant Piters soo even geweest desen/ acker, en verclaardenvoor ogen gesien hebben dat gijsbert Hendrcksen / naast gelant aan dat van den reght in desen, van den/ beginnend tot het eijndt van Brant Pietersz landt/ dit jaar heeft door aanploegen doorgaant tusschen de / drie en vier voeten dat het gront voorsz staat / verclaarden sij comparanten waaraghtig te sijn met presentatie van "t selve(?) nooit en daartoe versogt/ nader bij Eede te (?) , gevonden voor redenen/ van wetenschap, dat de vijfentwintigh / jaar het gemelde landt van jaar / hebbende gehavert en in 't zaat gebraght / en oversulcks hetgeen voorsz is, welck (?). Aldus gedaan onder passeert binnen den dorpe Blaricum/ in presentie van Evert Pietersen en Jacob Tijmensz Schepenen des voorz dorps als getuijgen

Frans J.J. de Gooijer

Aanvulling:

1. Het perceel B 676 was een pad dat naar de Gooiersgracht liep. Waarschijnlijk was dit de Staghouwervongher. Vongher is mogelijk een verbastering van ''vonder". Een vonder die over de Gooiersgracht lag. Een dergelijk pad lag tot 2013 bij de sportvelden.
2. Vader en zoon, Tonnis en Hendrick, komen ook in een latere akte voor.
3. Hopelijk weten amateur genealogen tot welke Blaricumse families de genoemde personen behoorden.
4. Brant Pitersz was geen erfgooier. Hij was een tijdlang eigenaar van de Blaricumse molen. Hij betaalde een groot bedrag aan WINDBELASTING.

Burgemeester J. J. Klaarenbeek

Als je in de historie van welke stad of dorp dan ook duikt en je doet ook de nodige onderzoeken dan stuit je altijd op een bepaald moment op "de burgemeester". Zo ook in Blaricum. Van een aantal van de burgemeesters, die Blaricum heeft gehad, is wel iets bijzonders te vertellen. Zo is er niet voor niets een "burgemeester de Jongweg" en een "Burg. Tydemanplein" in Blaricum. Verder is er nog een burgemeester geweest die als lomp en gewelddadig bekend stond en die in 1910 in de gevangenis belandde. Dit betekende overigens wel het einde van zijn carrière. Reden genoeg om hier eventueel uitgebreid over te vertellen.

Blaricum heeft ook een burgemeester gehad die gelijktijdig (gedurende één jaar) burgemeester van Huizen was en van 1913 tot 1922 was er een burgemeester die tevens burgemeester van Laren was. Zo ziet u, er is over de burgemeesters van Blaricum wel het één en ander te vertellen. Er is echter één burgemeester geweest die ik bij mijn onderzoek(en) naar de historie van Blaricum heel vaak ben tegengekomen. Het was burgemeester J.J. Klaarenbeek. Deze man heeft op mij een grote indruk gemaakt. Hij was burgemeester van Blaricum gedurende de periode 1922-1946. Daarmee is hij ook de langst zittende burgemeester.

J.J. Klaarenbeek

Onderstaand een uit krantenberichten samengesteld verhaal over J. J. Klaarenbeek burgemeester, van Blaricum.

Wie was burgemeester J. J. Klaarenbeek?

"Symbool van Blaricums onafhankelijkheid". Zo luidde de kop van een artikel in "Het Gooi en Ommeland" (direct na de oorlog de naam voor de "Gooi- en Eemlander") van woensdag 17 november 1954. Het was een artikel ter gelegenheid van de 70e verjaardag van de heer Klaarenbeek. Het ging over dezelfde Jan Klaarenbeek die, *twaalf jaar oud*, zó van school, op de Bussumse secretarie zijn loopbaan begon met het netjes op rij leggen van een stapel provinciebladen.

Hij werd hulpje van het archief. Een mooie carrière begon toen de Bussumse gemeentesecretaris aan het schoolhoofd Ram vroeg of er geen geschikte jongen was voor secretariewerk. Het schoolhoofd pikte Jan Klaarenbeek er uit en zo kwam deze op de secretarie als twaalfjarige "tweede ambtenaar", naast de gemeentesecretaris. Ook werkte daar nog ene heer Smit, halve dagen in Bussum en halve dagen in Laren. Dat was in januari 1897.

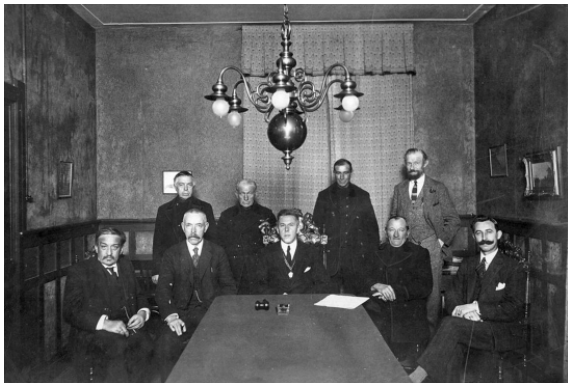
Twaalf jaar later: *bijna* secretaris. In 1909, twaalf jaar later, was de functie van secretaris in Bussum vacant en de toen 24 jarige oudgediende (!) van de secretaris solliciteerde. Zjjn tegenkandidaat de heer J. H. W. Reddingius won tenslotte, na een spannende nek-aan-nek-race (ieder 6 stemmen en 1 blanco) de derde stemming met 7-6. Zelfontwikkeling door studie en eindeloos lezen van kranten en boeken hadden een mooie promotie binnen zijn bereik gebracht. Vooralsnog werd het een teleurstelling. Maar de heer Klaarenbeek verloor zijn eigen ambitie niet. Na het uitbreken van de eerste wereldoorlog werd hij directeur van de levensmiddelenvoorziening. Hij organiseerde aardappelen voor de Bussummers en kocht partijen veulens voor de slacht. Nieuwe bestuurservaring naast de praktijk in het gemeentehuis. Hij was ook nog een tijdje gemeenteontvanger en was verantwoordelijk voor de ontvangsten en uitgaven.

32 jaar en overwerkt. Het resultaat van zijn onvermoeibare arbeid, was een vorstelijke gift van de gemeente en … overwerkt zijn. Hij was 32 jaar en moest er een half jaar uit.

Blaricum bevocht zelfstandigheid. In 1920 kwam de volkstelling: Laren (met Blaricum onder één burgemeester) bleek meer dan 5000 inwoners te hebben en er waren slechts twee alternatieven: samenvoeging of twee plaatsen onder twee burgemeesters. Blaricum wendde de samenvoeging af en burgemeester jonkheer H. L. M. van Nispen van Sevenaer koos voor Laren. Er kwam dus een vacature voor burgemeester van Blaricum. De heer Klaarenbeek solliciteerde, maar hoorde maandenlang niets !! en vergat de sollicitatie.

"Zeg hartelijk gefeliciteerd". Op een ochtend in 1922, hij was net bezig met scheren, belde een vriend op. "Van harte gelukgewenst". Het echtpaar Klaarenbeek keek elkaar verbaasd aan. Er was geen trouwdag, dus … Hij rende naar de brievenbus om de krant te halen. Hij sloeg deze open en las zijn benoeming

tot burgemeester. Twee uur later, hij was amper van de verbazing bekomen, zaten de wethouders van Blaricum in huis.

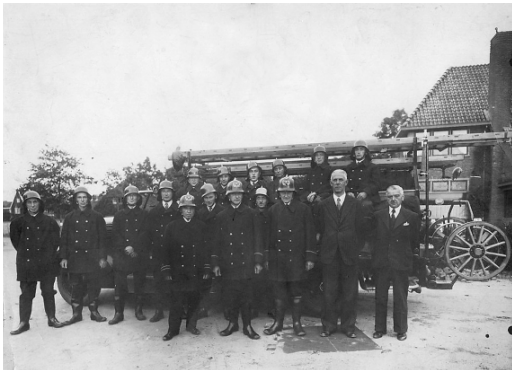
Gemeentebestuur onder burgemeester Klaarenbeek

"Zegetocht". De intocht in de nieuwe gemeente was een "zegetocht". De benoeming betekende voor Blaricum de zekerheid dat samenvoeging van de baan was. Het dorp kwam in laaiende feestvreugde, die werd uitgestort over het hoofd van burgemeester Klaarenbeek: "het symbool van de bevrijding". In "De officieele R.K. Kerklijst" (van het nieuwsblad voor Bussum, Naarden, Weesp en Muiden) van zaterdag 5 augustus 1922 stond het volgende geschreven: "op ondubbelzinnige wijze heeft Blaricum blijk gegeven van zijn ingenomenheid met den nieuwe burgemeester, een ingenomenheid volkomen begrijpelijk nu de komst van dezen burgervader betekent afwending van het dreigend gevaar van verlies van eigen zelfstandigheid, nu het hier betreft een eigen burgemeester, waar de Blaricummers zo naar hebben verlangd en niet het minst begrijpelijk voor hen die de heer Klaarenbeek kennen en die weten wat Blaricum van hem mag en kan verwachten. Aan de grens der gemeenten Blaricum en Bussum, nabij de kiosk Craailoo aan de Amersfoortsche straatweg stonden tegen twee uur een vijftigtal erewachten, kranige jonge boerenkerels op forsche brede paarden, sommigen gezadeld zoals het hoorde, anderen slechts eenvoudig met een enkele deken als ruggedek, opgesteld. De ruiters, allen getooid met een oranjesjerp, maakten een keurige, fleurige indruk. In een open landauer gezeten, wachtte het Dagelijksch Bestuur der gemeente, bestaande uit de loco-burgemeester de heer J. Rigter, de beide wethouders E. Piepers en Dr. P. Visser met de gemeente-secretaris de heer W.J. Verploegen de komst van de nieuwe burgemeester af. Lang duurde het wachten niet, weldra kwamen de heer en mevrouw Klaarenbeek aangereden en na een korte begroeting door de deputatie en een hoera van de erewacht stapten de burgemeester en zijn echtgenote over in den voor hen gereedstaande, met twee paarden bespannen landauer en in een kalm draftempo, geëscorteerd door de erewacht reed de stoet via de Tafelberg de gemeente binnen. Hoog aan de kerk-

toren wapperde de nationale driekleur, maar ook talrijke bewoners van villa's, boerderijen en burgerhuizen gaven door het uitsteken van de vlag uiting aan hun vreugde over de komst van den nieuwe burgemeester. De Blaricummers, voor zover zij zich niet voor het gemeentehuis hadden verzameld stonden voor hun woning geschaard en juichten de heer en mevrouw Klaarenbeek hartelijk toe. Alvorens naar het gemeentehuis te gaan trok de stoet het geheele dorp rond en telkens weer opnieuw moest de burgemeester nieuwe ovaties in ontvangst nemen".
(Hierna wordt verslag gedaan van het verdere verloop van de installatie inclusief de speeches van alle sprekers. Het gaat te ver om ook deze nu op te nemen)

Direct vice-voorzitter van Stad en Lande. In 1923 werd hij (ambtshalve) lid van het bestuur van Stad en Lande van Gooiland en tevens benoemd tot vicevoorzitter. Zo kwam hij, toen voorzitter Luden ziek werd, op de voorzitterszetel. Na enige jaren waarnemend te zijn geweest werd hij in januari 1946 definitief tot voorzitter benoemd.

Jubileum / Veel tot stand gebracht. Bij de herdenking van zijn *koperen* ambtsjubileum als burgemeester viel hem in december 1934 een grootse huldiging ten deel, zowel in de raad als door de burgerij. Zowel wethouder C. van Santen als Ds. W.F.A. Winekel hebben bij die gelegenheid getuigd van hetgeen onder burgemeester Klaarenbeek's bestuur tot stand kwam: de wegen werden verhard, de straten in het oude dorp bestraat, er is geijverd voor het behoud van het landelijk schoon, de straten en wegen kregen een naam en de woningen een nummer, er kwam gas- en waterleiding, medewerking werd verleend aan de stichting van het Goois Natuurreservaat en ondanks dat alles kon in die jaren FL. 80.000,00 worden afgelost op de gemeenteschuld. De jubilaris bood de bevolking een feestavond aan in zaal "Enzlin", de kinderen hadden 's middags al genoten van een poppenkastvoorstelling, verzorgd door mevrouw Testas.

Het brandweerkorps anno 1938

Door de Duitsers afgezet. Inmiddels was de tweede wereldoorlog losgebarsten. Een zeer moeilijk tijd brak aan. De gemeenteraad was door de Duitsers naar huis gestuurd en burgemeester Klaarenbeek stond er "alleen voor"[1]. In 1944 grepen de Duitsers Blaricums populaire burgervader en hielden hem gevangen (Weteringsschans, Amstelveenseweg en Amersfoort). Hij werd na drie weken vrijgelaten en afgezet als burgemeester. Na de bevrijding keerde hij terug als burgemeester in het oude raadhuis aan de Torenlaan (Gall & Gall). Dit duurde tot 1946.

Strijder voor Gooise Landschap. Jarenlang bleef tijdens zijn burgemeestersschap de band met Bussum bestaan. De heer Klaarenbeek was secretaris van de Bussumse schoonheidscommissie en bleef dat 25 jaar lang. Ook was hij secretaris van de centrale Gooise Schoonheidscommissie die het rapport voor het behoud van het natuurschoon in het Gooi samenstelde. Van 1929 tot 1935 was hij lid van de Provinciale Staten en hij was de voorzitter van het Waterschap "De Gooise Zomerkade".

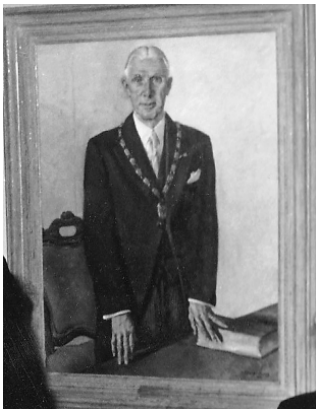
"Schaardag". Zijn belangstelling voor het "Stad en Lande-instituut" dateert – hij was erfgooier – al veel eerder dan 1923. Reeds op achttienjarige leeftijd schreef hij voor de Gooi- en Eemlander een bestemmingsstukje over "Schaardag", de twaalfde mei, waarop ieder jaar de Meenthekken open gingen en het vee naar buiten kon worden gebracht.

Viering 70e verjaardag / Afscheid / Ridder in de orde van Oranje Nassau. Het Gooi en Ommeland van maandag 29 november 1954 publiceerde: "Vitusgebouw te klein voor gasten J. Klaarenbeek". Het was een drukte van belang bij de huldiging van oud-burgemeester J.J. Klaarenbeek. Nadat burgemeester Mr. P.A.L. van Ogtrop de 70-jarige de versierselen van de hem verleende koninklijke onderscheiding – ridder in de orde van Oranje Nassau – had opgespeld en voorzitter Th.C. Gribling van het huldigingscomité zijn feestrede had gesproken werd even gepauzeerd. Direct drongen de receptiegasten op, de diensters met de serveerbladen liepen vast, en het werd een niet te stuiten stroom van vrienden die Klaarenbeek de hand kwamen drukken. Daaronder bevond zich ook Sint Nicolaas!

1 Lees het boekje "Op het oog gewone huizen". Op dit moment is het uitverkocht, maar zover nu bekend zal het boekwerkje in 2015 opnieuw worden uitgebracht.

Ordeteken op de borst gespeld. Door de ontwikkeling van het moderne verkeer komt Blaricum steeds dichterbij de grote stad. Het is zaak daarom te waken dat de bebouwing landelijk blijft. Deze woorden uit de installatierede, die de heer Klaarenbeek in 1922 uitsprak, haalde burgemeester Van Ogtrop thans aan. Zij zijn nog steeds juist zei hij en ze bewijzen hoe burgemeester Klaarenbeek van begin af aan één was met de gemeente. Na zijn vertrek als burgemeester bleef de belangstelling bestaan: het was de heer Klaarenbeek die ijverde voor Blaricums Lagere Landbouwschool en zitting nam in het actiecomité toen een tweede aanslag op de zelfstandigheid van de gemeente werd gedaan.

Ridderlijkheid. Dr. Gribling knoopte aan bij de benoeming tot ridder: "het is de ridderlijkheid die de figuur Klaarenbeek kenmerkt" zei hij. Hoeveel vrienden hij zich verworven heeft, blijkt hieruit, dat hier zowel de grote bouwmeester Dudok als de eenvoudigste erfgooier aanwezig zijn. Namens deze grote vriendenkring bood de heer Gribling de jubilaris diens portret aan, geschilderd door de bekende Blaricumse kunstschilder Willem Dooijewaard. Bij het portret was een fraai album, geïllustreerd door de oud-Blaricummer Eppo Doeve, gevoegd.

Dankwoord jubilaris
De heer Klaarenbeek zei in zijn dankwoord het portret te willen aanbieden aan de gemeente Blaricum.

(Het schilderij heeft jarenlang in het gemeentehuis van Blaricum gehangen, Eerst in het gemeentehuis Torenlaan 20 en vanaf 1974 in het gemeentehuis "Nederheem", Torenlaan 50, onderaan de trap. Helaas is het portret door onverlaten in 1981 gestolen en nooit meer boven water gekomen).

Dit lijkt mij het moment om het verhaal over burgemeester Klaarenbeek af te sluiten. Het bevreemdt mij dat er nog geen straat, weg of dreef de naam heeft gekregen van deze burgemeester. Maar ja, wie weet, er komen nog mogelijkheden genoeg in de Blaricummermeent en wellicht alsnog in het Oude Dorp.

Gerbe van der Woude

Nieuwe aanwinsten

Gezien de lange lijst van binnengekomen zaken, kunnen we concluderen dat er flink is opgeruimd dit voorjaar.

317

Wat er dit keer uitspringt, zijn de aanzienlijke schenkingen van mevr. A. Topfel-Fokker en Henk ter Weijden. Jaren geleden is Henk verhuisd naar een appartement in Huizen. Na nieuw levensgeluk gevonden te hebben, is hij weer naar Blaricum teruggekeerd waar hij nu woont in het nieuwe Wingerdcomplex. Als je verhuist van ruim naar iets minder ruim moet je soms afstand doen van sommige spullen. En ... die komen dan mits het in onze collectie past, bij ons terecht. De Kring is zeer ingenomen met zijn schenking die hiernaast is afgebeeld.

298, 307- Dhr. G. van der Woude.
Diverse archieven BVV, monumentenlijsten, kunstenaarslijsten, droogrek.

302

299 - Mevr. S. van Dijk.
Boek Tolstoi, uitgeverij Bigot en van Rossum te Blaricum.

300 - Dhr. J. Blok.
Plattegrond Laren/Blaricum.

301- Mevr. Heslenfeld. 3 Filmspoelen met materiaal over Blaricum.

302 - Fam. Veltman. Delftsblauw vijzeltje met de molen van Blaricum

305

303, 311 - Dhr. J. van Campen.
7 Tijdschriften “Op oude rails”, koekzak (gevuld met smakelijke ministroopwafels!) van bakkerij van Boheemen.

306

304, 306 - Mevr. A. Topfel-Fokker.
Doos oude ansichten. Sigarenbandjes oorlogsbonnen, scharen, scheerband, scheer-

mes, kettinkjes en sluitingen, brillen, medailles R. van Dalen, ingelijste afbeeldingen Josef, Maria en Paus.

305 - Mevr. A. Bruggeman-Mulder.
Luchtfoto Blaricum,
Medailles 12 ½, 25, 30 jaar brandweer.

308 - Dhr. G.Calis.
Schilderij Binnendoor hoek Achterom.

310 - Dhr. G. Jongerden.
Adreslijst Blaricum 1964.

312, 317 - Dhr. H. ter Weijden.
Tinnen schenkkan, koperen koffieketel, kraantjeskan, 2 tinnen theepotten, tinnen bakje, oude houten koffiemolen, Friese staartklok.

312

313

313 - Mevr. T. van de Kamp.
2 strijkbouten (koper en gietijzer).

314 - Dhr. P. Veenboer. CD- monumentenarchief Blaricum, beschrijving Naarderweg 16-18.

315 - Mevr. Wed. R. Koopmans.
Schilderij Schoolstraat (gesigneerd M.F. Koopmans 1964).

315

316 - Dhr. M. Vos. Plastic zak met muntgeld uit diverse landen, houten kandelaar, profielschaaf, 3 tinnen borden, 2 spaarvarkens, kaarsenaansteker/dover, schilderij Verbindingsweg (J. Vos sr. 1898.)

319

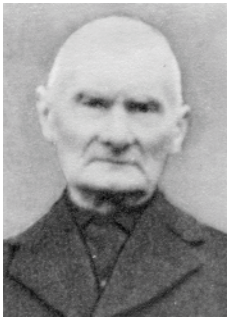
318 - Dhr. R. Post.
Diverse documenten en bidprentjes

319 - Dhr. C. Schaapherder.
Collectie timmermansgereedschap.

320 - Mevr. C. Bölger-Schoenmakers.
Diverse bussen, kom.

320

Bidprentjes Van Meerwijk

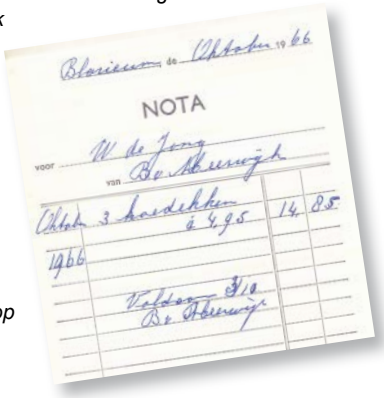
Het echtpaar Adrianus van Meerwijk en Elisabeth van Thienen.

Bij archiefwerkzaamheden aan de verzameling bidprentjes die de Kring bezit vielen er een tweetal extra op. Beide zijn bidprentjes uit het zelfde gezin namelijk dat van Adrianus van Meerwijk en Elisabeth van Thienen en betreft hun kinderen Bart en Marie.

Op het bidprentje van Lambertus Johannes van Meerwijk (1897-1980), in leven wagenmaker en wonende aan de Langeweg, komt naast de standaard gegevens ook het volgende stukje tekst voor dat Bart als mens beschrijft: *"Bart was een bekwaam handwerkman met een opgewekt karakter. Maar bovenal een gelovig man van het degelijk oude soort. Al vroeg werd hij tijdens pastoor Hoebink misdienaar. Dat was nog in de tijd dat de kerk met petroleum werd*

Fragment achterschamel wagen Willem Puijk

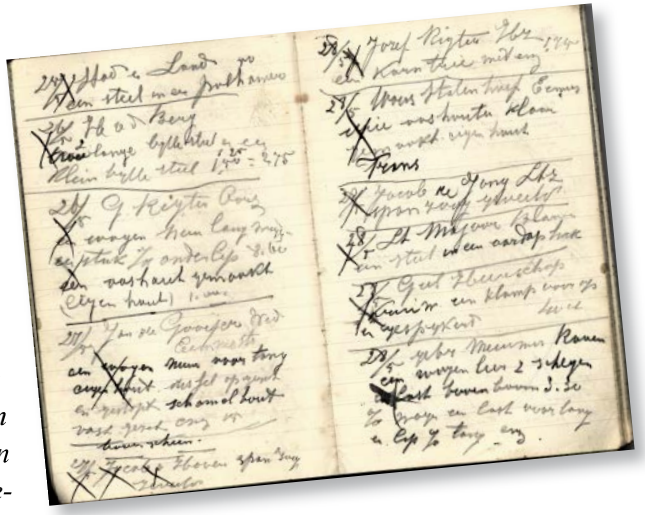

Nota verkoop koedekken.

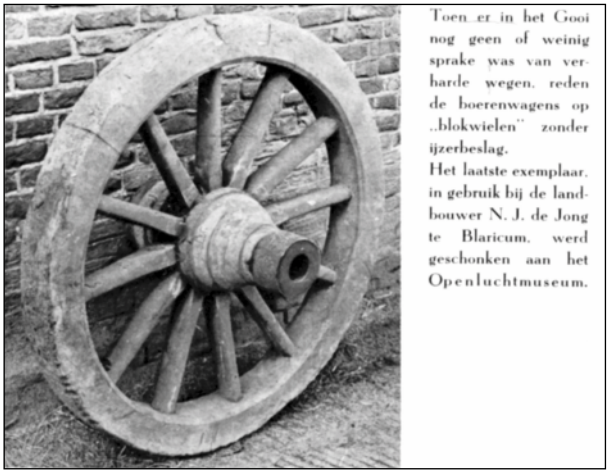

Janus van Meerwijk in zijn werkplaats aan de Angerechtsweg

verlicht. Later werd hij een degelijk vakman, die van zijn werkstukken: wielen, wagens, hield en ze soms later nog herkende. Hij was pas tevreden, als het goed was. Ook wat zijn geestelijk leven betreft wilde hij, dat het goed was. En wat de mensen betreft: in Blaricum had hij alleen maar vrienden, die werden aangesproken door zijn betrouwbaarheid en eenvoud."

Pagina's uit het opdrachtenboek van Janus van Meerwijk

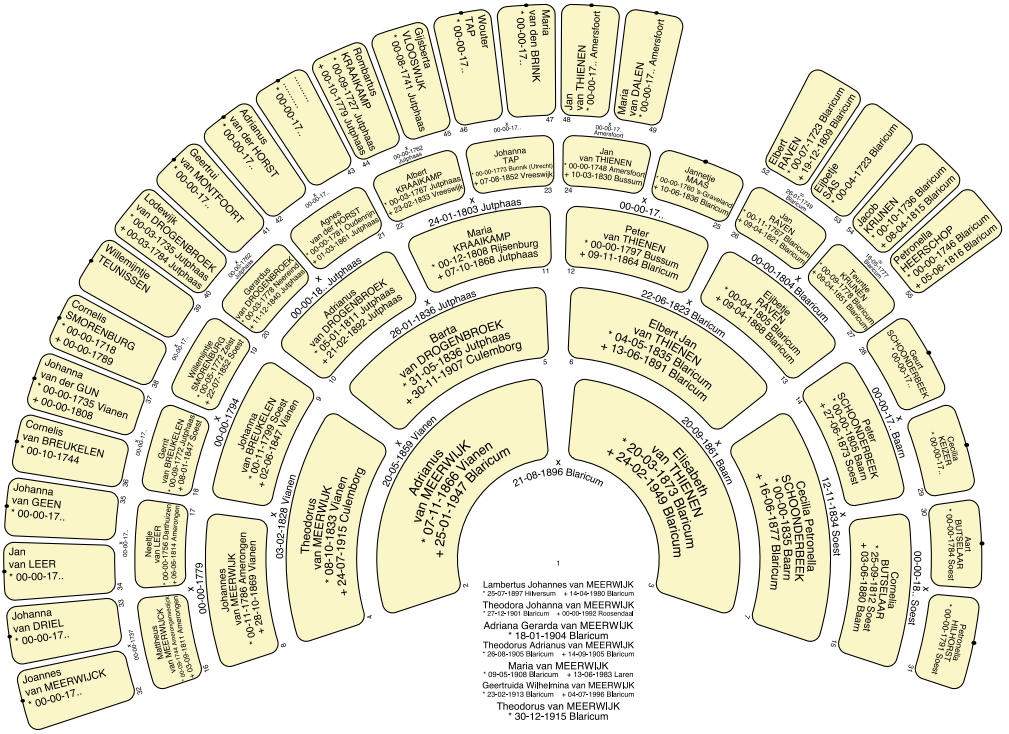

Houten blokwiel gemaakt door van Meerwijk

Het beroep van wagenmaker heeft hij van zijn vader geleerd en gezien de aantekeningen in zijn opdrachtenboek had hij elke dag wel wat te doen. Daarnaast had Bart blijkbaar nog een handeltje in koedekken. Dit blijkt uit een nota uit oktober 1966 die hij als voldaan tekent voor geleverde koedekken aan W. de Jong.

Ook op het bidprentje van zijn zuster Maria van Meerwijk (1908-1983) staat een extra stukje tekst dat Marie als mens beschrijft:
"Marie heeft, ondanks haar lichamelijke handicap eenvoudig en degelijk geleefd, speciaal met haar broer Bart en haar zus Truus. Degelijk en betrouwbaar was zij in het vervullen in haar Godsdienstige verplichtingen. Degelijk en behulpzaam ook in haar naastenliefde. God had haar een behoorlijk werkend verstand gegeven en ze voelde aan wat goed was en wat bijzaak. Men kan niet

zeggen, dat alles haar in het leven heeft meegezeten, maar je hoorde haar eigenlijk nooit klagen. Ze wist dat God minder plezierige dingen toeliet en daarom vond Marie het ook goed. Er heerste in hun gezin een tevredenheid en blijde opgewektheid. En dat vonden zij heel gewoon. Was het overal maar zo."

Kwartierstaat van Meerdijk

Van Meerwijk

De naam van Meerwijk is geen naam die uit het Gooische stamt. Nieuwsgierig geworden waar zij dan wel vandaan kwamen vroegen wij aan mevrouw Klaver-Jelles of zij e.e.a. kon uitzoeken. Dat dit niet tegen doveman oren is gezegd blijkt wel uit het enorme overzicht dat wij van haar kregen. Uit deze lijst hebben wij de gegevens voor bijgaande kwartierstaat samengesteld. De grote lijst hebben wij zorgvuldig in ons archief opgeruimd.

DORPSWANDELING BLARICUM

Zaterdagmiddag 4 oktober 2014 organiseert de **HISTORISCHE KRING BLARICUM** de jaarlijkse najaars-dorpswandeling.
Van 14.30-16.00 uur laat de gids u het échte Blaricum zien. U zult door zijn verhalen het dorp van een andere kant leren kennen. Onderweg wijst hij u op bijzondere details die u waarschijnlijk nooit zijn opgevallen.

Als u al eerder een dorpswandeling heeft gemaakt, is het geen reden om niet nog een keer te gaan. De rondleider inventariseert voor vertrek welk deel van het oude dorp u beter wilt leren kennen.

De groep vertrekt van het onderkomen van de Kring aan de Brinklaan 4A waar u vanaf 14.00 uur welkom bent voor een kopje thee/koffie.
De kosten zijn € 3,- voor niet-leden (incl. consumptie), voor leden van de HKB is de wandeling gratis.

Graag opgeven per e-mail **info@hkblaricum.nl** of telefonisch 06 53 168 006.

Levensverhalen Schrijven start op 29 oktober

In Deelgenoot leest u de verhalen over Blaricum: de huizen, de straten, de gebeurtenissen uit uw omgeving. En natuurlijk gaat het altijd over mensen en hun families: hoe ze geleefd hebben, waar ze naar streefden, hun beroep en de plaats die ze innamen in de dorpsgemeenschap Blaricum.
Uw eigen leven is ook een rijke bron voor verhalen. Veel mensen hebben de behoefte levensverhalen op papier te zetten, maar weten niet waar ze moeten beginnen. In deze cursus gaat u op zoek naar de herinneringen waarmee u fragmenten van uw levensverhaal gaat schrijven. Dit doet u aan de hand van associatietechnieken die oude herinneringen doen opleven, maar die ook nieuwe herinneringen op gaan leveren. U leert deze verhalen op een boeiende manier op te schrijven zodat ze ook interessant zijn voor uw kinderen, kleinkinderen, collega's en anderen. In de veiligheid van uw eigen vertrouwde schrijfgroep leert u feedback geven en ontvangen van uw medeschrijvers zodat u steeds betere verhalen gaat schrijven. Na afloop van de cursus worden de mooiste verhalen gebundeld en wie weet wordt úw verhaal ook in de Deelgenoot gepubliceerd! Zie voor informatie ook **www.hkblaricum.nl**

Start: *29 oktober 2014*
Locatie: *Gebouw Historische Kring Blaricum, Brinklaan 4A, Blaricum*
Aantal lessen: *7*
Kosten: *€ 110,- (€ 95,- voor leden HKB). Dit is inclusief koffie/thee en lesmateriaal.*
Tijdstip: *woensdagmiddag 13.30 - 16.00 uur*
Overige data: *5, 12, 19 en 26 november, 3 en 10 december 2014*
Meer informatie en inschrijven: *Karin van der Raad, docente, e-mail ka.raad@planet.nl, tel. 035 5422730 of Vera ten Broeke-Abels, secretaris HKB, tel. 06 53 168 006*

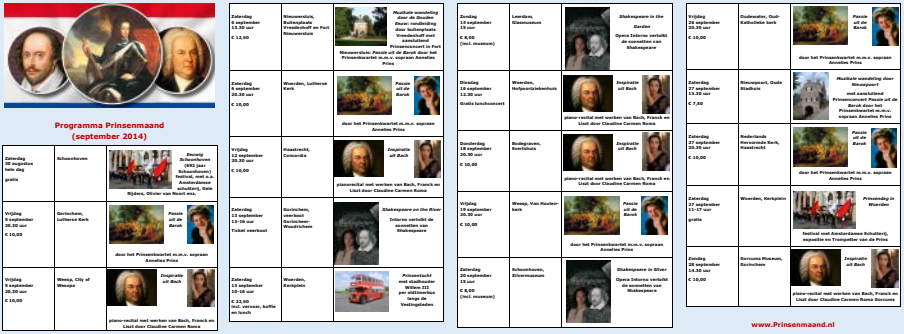

Prinsenmaand met 25% korting voor leden van de Historische Kring Blaricum!

In september 2014 organiseert de Stichting Groene Hart de Prinsenmaand, een festival met o.m. concerten, Shakespeare-voorstellingen, exposities en festivals rond het thema Waterlinie en Gouden Eeuw. Daarbij vormen musea en kerken uit die tijd het (schilderachtige) decor.

U wordt als lid van de Historische Kring Blaricum in de gelegenheid gesteld om tegen een gereduceerde prijs dit festival te bezoeken.

Het volledige programma vindt u op www.Prinsenmaand.nl
en op onze website www.hkblaricum.nl

Hoe kunt u korting krijgen?

Ga naar www.Prinsenmaand.nl. Hier kunt u naar keuze kaartjes bestellen. Via winkelwagen//gegevens vult u in het vakje de kortingscode in: ***Prinsenmaand914*** en wordt **een korting van 25%** automatisch berekend.

Wij hopen dat u van deze aanbieding wilt profiteren.

OPROEP
oude opnamen op film of video

De Historische Kring Blaricum heeft in de afgelopen jaren drukbezochte filmavonden gehouden. De films betroffen de geschiedenis van Blaricum en het Gooi zoals bijvoorbeeld diverse familiefilms, een film over het kindersanatorium 'Hoog Blaricum' en een film over de bevrijding in 1945. Deze films hebben we destijds kunnen aanschaffen bij het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Daarnaast ontvingen wij van de heer Gerbe van der Woude een aantal videobanden met registraties van diverse gemeentelijke evenementen.

Ongetwijfeld zullen er onder de inwoners van Blaricum mensen zijn die in het bezit zijn van **oude opnamen op film of video** die gemaakt zijn tijdens **diverse festiviteiten die in ons dorp** plaatsvonden.
Als u materiaal aan ons beschikbaar zou willen stellen, kunnen wij weer dvd's produceren om die te gebruiken voor een vertoning op filmavonden. Op deze manier hebben we dan ook weer een stukje Blaricumse geschiedenis voor ons archief.

GEVRAAGD: OUDE ADRESBOEKJES

Iedere maand ontvangen we een aantal malen een vraag over de woonplek(ken) van een persoon in een bepaalde tijd.
Vaak kunnen we helpen het raadsel op te lossen. Soms ook niet. Heeft u nog oude adresboekjes die u aan de Historische Kring wilt schenken? Wij houden ons aanbevolen.

Gemeentegids 1930

Herman van der Heiden b.v.
AANNEMINGS- EN VERHUURBEDRIJF, GROND- WEG- EN WATERBOUW
• Bestrating • Grondwerk • Riolering • Sloopwerken
Veelzijdigheid is onze kracht
Bedrijfsterrein/Kantoor:
Randweg 4 (Midden) - 1272 LZ Huizen
Tel.: 035 - 5383620 / 5257453
www.hermanvanderheiden.nl
VCA* BUREAU VERITAS Certification
BRL SVMS-007 veilig en milieukundig slopen gecertificeerd sloopbedrijf

Café d'Ouwe Tak

Het café is de hele week geopend. Op dinsdag t/m zondag wordt voor u gekookt van 17.00 tot 21.30 uur.

Café d'Ouwe Tak:
Het café waar je óók kunt eten!

Eemnesserweg B13, 1261 HD Blaricum, 035-5314300, www.ouwetak.com

'Uw kruidenier om de hoek'

Blaricum

Elke dag van de week open:
maandag t/m zaterdag van 08.00 - 21.00 uur, iedere zondag van 14.00 - 18.00 uur

Familie Ton • Huizerweg 8, 1261 AW Blaricum • Tel: 035-5386006

Historische Kring Blaricum

